

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 23.3.2022 antanut seuraavan kaivoslupapäätöksen:

Hakija:	Keliber Technology Oy
Kaivosalueen nimi:	Rapasaari
KaivNro:	K20191
Lupatunnus:	KL2019:0004
Alueen sijainti:	Kaustinen, Kokkola ja Kruunupyö

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kaustisen ja Kruunupyön kuntien sekä Kokkolan kaupungin yleisessä tietoverkossa. Päätösasiakirjoihin voi tutustua osoitteessa (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvut>).

Lisätietoja: Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205

Kuulutettu 23.3.2022

Pidetään nähtävänä 29.4.2022 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Tiedoksisääntöä katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

PÄÄTÖS KAIVOSLUVAN MYÖNTÄMISESTÄ JA APUALUEEN MUUTTAMISESTA OSITTAIN KAIVOSALUEEKSI

Asia

A) Rapasaari -kaivosalueen perustaminen
B) Syväjärven kaivosluvan (KaivNro K20181, lupatunnus KL2018:0001) apualueen osittainen muuttaminen Rapasaaren kaivosalueeksi

Lupatunnus

KL2019:0004

Kaivosalueen nimi

Rapasaari

Hakija

Keliber Technology Oy
y-tunnus: 2914395-3
Kotipaikka: Kokkola, Suomi

Yhteystiedot:
Keliber Technology Oy
Toholammintie 496
69600 Kaustinen

puh. 010-5670600

Lisätietoja antaa:
Pentti Grönholm, puh. 050 3481 535

Vireilletulo

18.4.2019

Etuoikeuspäivämäärä

18.4.2019

Hakemus

Keliber Oy haki 18.4.2019 Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes) toimitetulla hakemuksella kaivoslain 34 §:n mukaista kaivoslupaa Rapasaari -nimisen kaivosalueen perustamiseksi. Alkuperäinen hakemus kuulutettiin 17.5.2019, mutta suunnitelmien muututtua (rikastamon sijoittaminen toimintoiheen Rapasaaren kaivosalueelle), hakemus kuulutettiin täydennettynä uudestaan 10.5.2021.

Tukesin 26.1.2021 antamalla päätöksellä Keliber Oy:n kaivosoikeudet Lätän kaivospiirin ja Syväjärven kaivosalueen osalta siirrettiin Keliber Technology Oy:lle. Rapasaaren kaivoslupahakemus siirrettiin myös Keliber Technology Oy:lle. Siirrot ovat saaneet lainvoiman.

Kaivosyhtiö haki kaivoslain 34 §:n mukaista lupaa kaivosalueen perustamiseksi Kaustisen kunnan, Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan alueille sijoittuvan Rapasaaren litium-malmin louhimiseksi. Alueelle sijoitetaan seuraavat toiminnot:

1. Avolouhos
2. Sivukiviläjitysalue
3. Irtomaiden läjitysalue
4. Räjähdysaine- ja nallivarasto
5. Kaivosvesien laskeutus- ja selkeytysaltaat
6. Rikastamo- ja toimistoalue
7. Prefloat- ja kiertovesialtaat
8. Rikastushiekka-allas
9. Urakoitsija-alue
10. Tiedeyhteydet: a) malmitie Syväjärven kaivosalueelta Rapasaaren alueelle ja b) huoltotie Rapasaaren alueelta Syväjärven kaivosalueelle

Yhtiö haki samanaikaisesti Syväjärven kaivoslupaansa sisältyvän osittaisen apualueen muuttamisen Rapasaaren kaivosalueeksi toimintojen uudelleenjärjestämiseksi Syväjärven ja Rapasaaren kaivosalueiden välillä. Syväjärven apualueesta tarvitaan osa rikastamotoimintojen johdosta Rapasaaren kaivosalueeseen.

Hakemusta täydennettiin alueen rajanaapureiden maanomistajatiedoilla 30.4.2021 ja Syväjärven kaivosalueen kartalla (esitetty muutettava alue) 4.5.2021. Vakuusarvion päivitys saapui Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 18.2.2022 ja hakemus täytäntöönpanomääräyksestä perusteluineen 23.2.2022. Täytäntöönpanomääräyshakemukseen yhtiö pyysi lisäämään moreeninoton rakentamistöitä varten viranomaisneuvottelussa (Keliber Technology Oy/Tukes) 24.2.2022.

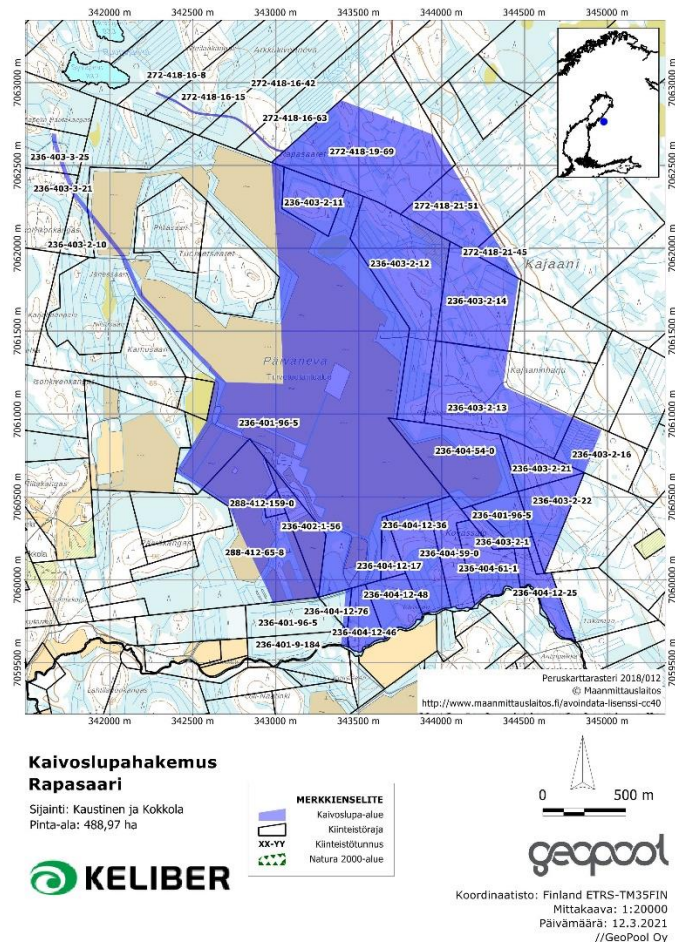
Hakijan ehdotus kaivosalueen nimeksi on Rapasaari.

Kaivosalueen kartta on esitetty liitteessä 1.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Keliber Technology Oy:lle kaivoslain mukaisen Rapasaari -nimisen kaivosalueen lupatunnuksella KL2019:0004 sekä myöntää lisäksi Syväjärven kaivoslupa-alueen sisältyvän osittaisen apualueen muuttamisen Rapasaaren kaivosalueeksi. Osittaisella Syväjärven apualueen muuttamisella järjestellään toimintoja uudelleen Syväjärven ja Rapasaaren kaivosalueiden välillä siten, että alueelle sijoitettava rikastamoalue saadaan kokonaisuudessaan kuulumaan Rapasaaren kaivosalueeseen. Samalla muutetaan Syväjärveltä etelään päin lähtevä apualue, joka yhtyy Rapasaaren alueen pohjoispuolelle, kaivosalueeksi. Muutettavan Syväjärven apualueen maanomistajat ovat tällä päätöksellä oikeutettuja Rapasaaren louhintakorvauksiin. Lisäksi Tukes antaa Keliber Technology Oy:lle päätöksen kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta tarpeellisista määräyksistä.

Kuvassa 1 esitetyt alueet (sinisellä värillä) ovat tämän päätöksen jälkeen Rapasaaren kaivosalueita.

Kuva 1. Rapasaaren kaivoslupa-alue.

Perustelut:

Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset kaivosluvan myöntämiseksi täyttyvät kaivoslain 47 § :n tarkoittamalla tavalla, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslain 45 § :n ja 48 § :n tarkoittamia esteitä. Kaivosluvan hakijalla voidaan katsoa olevan toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tarpeellinen asiantuntemus ja riittävät edellytykset kaivostoimintaan kaivoslain 6 § :n mukaisesti.

Kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämään kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit, kaivostoiminnassa sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkiven ja rikastushiekan (*kaivostoiminnan sivutuote*) sekä muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella. Kaivoslupa oikeuttaa lisäksi malminetsintään kaivosalueella sen mukaan kuin 11 §:ssä säädetään. Kaivoslaki 17 §

Kaivosluvan haltijan on haettava kaivosluvan muuttamista, jos kaivosalue tai kaivoksen apualue taikka osa niistä ei enää ole 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla välttämätön taikka kaivostoiminnassa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa. Kaivoslaki 69 §

Tukes on ottanut kaivoslain 49 §:n mukaisesti lupaharkinnassa huomioon, mitä 47 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään kaivosalueesta kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä.

Rapasaaren kaivosalueen perustaminen ja Syväjärven kaivosalueeseen kuuluvan apualueen muuttaminen Rapasaaren kaivosalueeseen kuuluvaksi samassa päätöksessä on tehty hallintolain 25 §:n nojalla (asioiden yhdessä käsitteleminen).

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu, 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen, vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti ja asianosaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Kaivoksen rakentamista ja tuotannollista toimintaa ei kuitenkaan saa aloittaa, ennen kuin kaivosturvallisuuslupa on lainvoimainen.

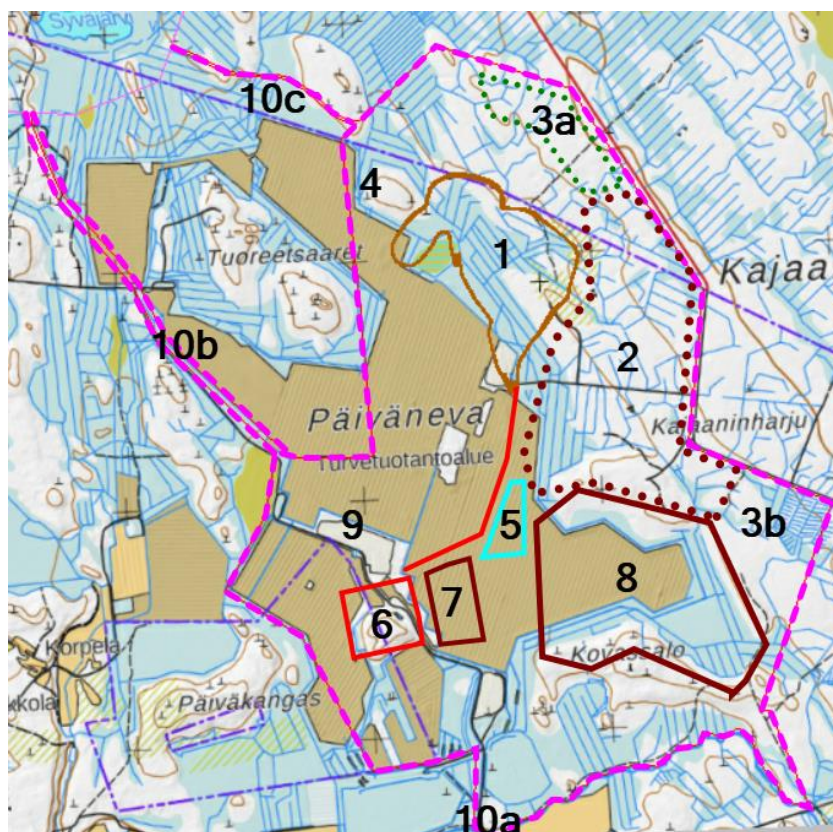
Valitus kaivostoimituksessa määrätyistä korvauksista ei estä kaivoslupaan perustuvien toimenpiteiden aloittamista. Kaivoslaki 168 §

Määräys täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta

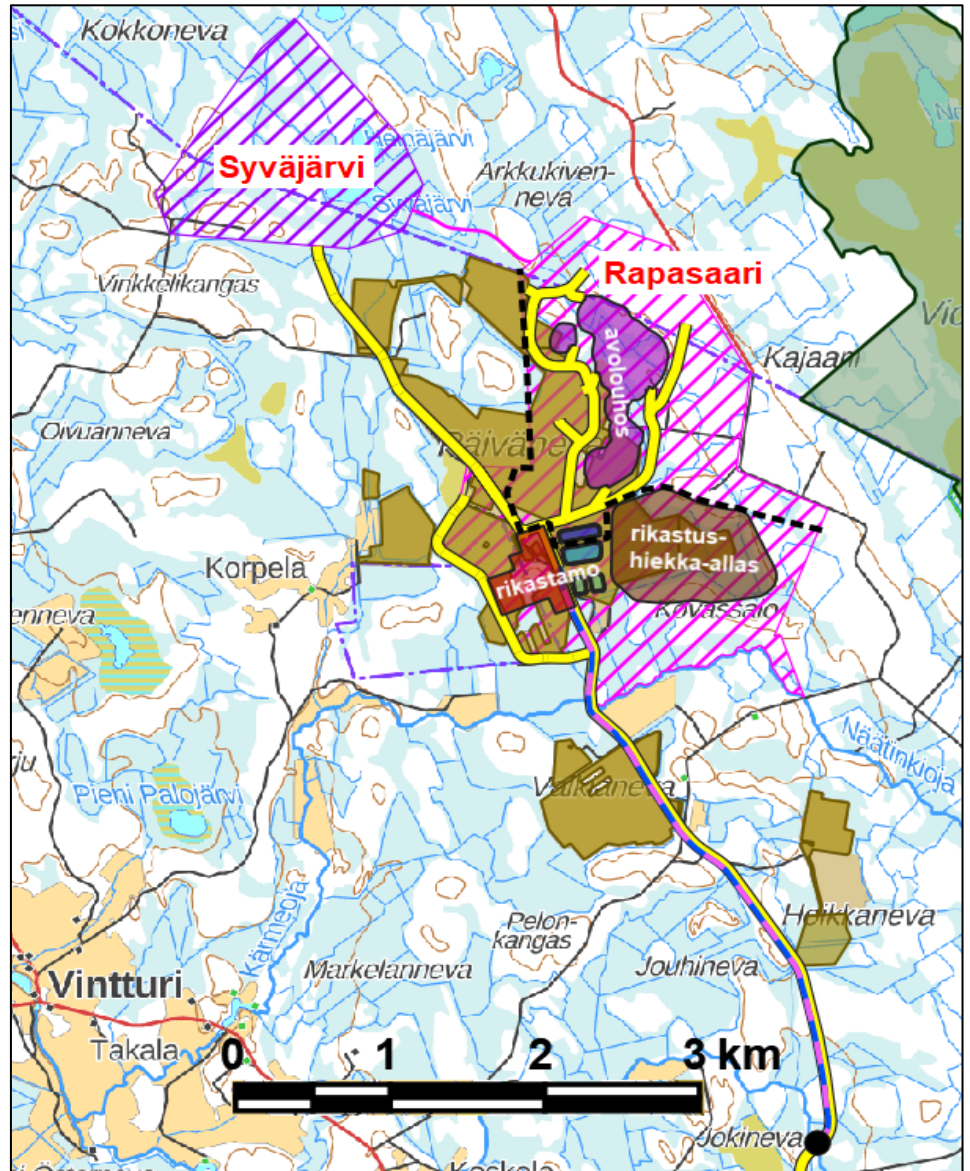
Hakemus päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta

Keliber Technology Oy pyysi 23.2.2022 lisäksi päätökselle täytäntöönpanomääräystä muutoksenhausta huolimatta. Hakemus perusteluineen on esitetty liitteessä 2. Täytäntöönpanomääräyshakemukseen yhtiö pyysi lisäämään moreeninoton rakentamistöitä varten viranomaisneuvottelussa (Keliber Technology Oy/Tukes) 24.2.2022.

Täytäntöönpanomääräystä muutoksenhausta huolimatta haetaan kuvassa 2 esitetyille rikastamotoimintoja koskevalle alueelle sekä moreeninottoalueelle tulevan Rapasaaren avolouhoksen alueelta ja suunnitellulta sivukiviläjitysalueelta (kuvan 2 alueille 1, 2, 5, 6, 7 ja 8). Kuvassa 3 on esitetty yksityiskohtaisempi kartta.

Kuva 2. Rapasaaren kaivosalueen ja Päivänevan rikastamoalueen layout ja alueelle sijoittuvat toiminnot. Kaivosaluerajaus on esitetty violetilla katkoviivalla. Numerosymbolit: 1 – Avolouhos, 2 – Sivukiviläjitysalue, 3ab – Irtomaiden läjitysalueet, 4 – Räjähdysaine- ja nallivarasto, 5 – Kaivosvesien laskeutus- ja selkeytysaltaat, 6 – Rikastamo- ja toimistoalue, 7 – Prefloat- ja kiertovesialtaat, 8 – Rikastushiekka-allas, 9 – Urakoitsija-alue, 10 – Tieyhteydet (10a Yhdistie kantatie 63:lle, 10b Malmitie Syväjärveltä, 10c Huoltotie Syväjärvelle).

Rapasaaren kaivosalue	Avolouhos	Eristerakennealtaat	Vedenottamo	Turvetuotantoalueet
Syväjärven kaivosalue	Rikastamoalue	Kiertovesiallas	Raaka- ja jäteveden siirtolinjat	Vionnevan Natura 2000 -alue
Kaivostiet	Rikastushiekka-allas	Kaivosvesiallas	Rikastamon ja kaivoksen toimintojen rajaus	

Maastokartta © MML 04/2021
 Natura 2000 -alue © SYKE 04/2021
 Kaivosalueet Keliber/AFRY/Tukes 10/2021

Kuva 3. Kaivosalueen yksityiskohtaisempi kartta.

Keliber Technology Oy hakee Päivänevan rikastamon toiminnalle aluehallintoviranomaiselta ympäristönsuojelulain mukaista toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta ja vesilain mukaista valmistelulupaa ennen näiden päätösten lainvoimaiseksi tulemistä.

Päivänevan rikastamo ja sen toiminnot sijaitsevat Rapasaaren kaivoslupahakemusalueella ja lisäksi aputoimintoja myös Syväjärven kaivosalueen apualueella. Keliber Technology Oy hakee Tukesilta Rapasaaren kaivosluvalla täytäntöönpanomääräystä muutoksenhausta huolimatta.

Viranomaisneuvottelussa 24.2.2022 (Grönholm, Wiikinkoski ja Myllymäki/Keliber Technology Oy ja Leinonen/Tukes) kävi ilmi yhtiöllä olevan tarvetta moreeninottoon rikastushiekka-altaiden patojen rakentamista varten. Täytäntöönpanomääräyshakemuksessa moreeninottoalue sijaitsee Rapasaaren avolouhoksen alueella ja sivukiviläjitysalueella (kuvasssa 2 alueet 1 ja 2).

Moreeninoton osalta Tukes toteaa, että kaivosyhtiön hakemus ympäristönsuojelulain mukaisesta toiminnan aloittamisluvasta ja vesilain mukaista koskevasta valmisteluluvasta muutoksenhausta huolimatta ei sisällä moreeninottoa.

Tukes toteaa, että kaivoslain 17 §:n nojalla kaivoslupa oikeuttaa kaivosyhtiön hyödyntämään kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella. Tukes toteaa lisäksi, että moreeninottoalueiden maanomistajat ovat oikeutettuja kaivoslain 100 §:n nojalla louhintakorvauksiin. Alueiden käyttöoikeuksien lunastaminen suoritetaan kaivoslain 8 luvun mukaisesti.

Hakijan perustelut täytäntöönpanolle

Hakijayhtiö perustelee hakemuksessaan täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta seuraavasti:

”Rapasaaren kaivoslupahakemusalueella sijaitsevan rikastamon toiminnan aloitus liittyy olennaisesti Syväjärven avolouhoksen ja Kokkolaan rakennettavan litiumkemiantehtaan toimintaan. Niiden rakentaminen ja tuotannon aloitus on ajoitettu yhteensopivaksi rikastamon kanssa. Se edellyttää tarkkaa suunnittelu- ja toteutusaikataulua sekä eri vaiheiden oikea-aikaista rytmittämistä.

Syväjärven avolouhoksen kuntoonpanoon liittyvät työt on jo aloitettu tammikuussa 2022 käynnistämällä alueen ensimmäiset maanrakennusurakat. Kokkolan kemiantehtaan suunnittelu on edennyt toteutukseen tähtäävään yksityiskohtaiseen suunnitteluvaiheeseen ja sen ympäristölupa- ja rakentamislupaprosessit ovat edenneet pitkälle. Tehtaan alueella on käynnistetty ensimmäiset rakentamisen valmistelevat työt ja laajamittaiset rakentamistyöt alkavat kesään 2022 mennessä. Ilman raaka-ainetta kemiantehtaan tuotantoa ei voida aloittaa.

Ennen tuotantovaiheeseen pääsyä rikastamoalueilla suoritettavien rakentamistoimintojen kestoksi on arvioitu noin 2 vuotta. Pitkäkestoisen rakentamisen ja rikastamon toiminnan nopea aloittaminen on luvan saajan

kannalta tärkeää ja aloittamisen viivästyminen aiheuttaa hankkeelle merkittävää vahinkoa.

Keskeinen osa rakentamistöistä on teknis-taloudellisesti järkevää toteuttaa vain kesäaikaan. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi erilaiset vaativat maarakennustyöt, kuten tiivisrakennetyöt, jotka ovat myös olennaisia ympäristönsuojelurakenteita. Vastaavasti talviajan ulkopuolelle ajoitetaan mm. rakennusten perustus- ja betonityöt.

Rikastamon tuotannossa tarvittavat altaat ja raakavedenottoon liittyvät rakenteet on rakennettava käyttöönottovalmiiksi ja otettava käyttöön noin vuotta ennen suunniteltua tuotannon aloitusta. Altaiisiin on tarkoitus varastoida tuotannon aloituksen tarvitsemaa vettä etukäteen. Näin voidaan mm. tasata vedenottoa Köyhäjoesta tuotannon alkuvaiheessa ja vähentää vedenoton vaikutuksia vesistössä.

Rikastamon rakentamiseen kuluva aika huomioonottaen on todennäköistä, että mahdollinen asiaan liittyvä valitustuomioistuimen päätös saa lainvoiman ennen varsinaisen rikastustoiminnan aloittamista, tai viimeistään melko pian toiminnan aloittamisen jälkeen. Näin ollen päästöistä tai jätteiden sijoittamisesta aiheutuvat vaikutukset ympäristöön jäisivät lyhytaikaisiksi ja vähäisiksi siinäkin tilanteessa, että ympäristölupa kumottaisiin tai lupamääräyksiä olennaisesti muutettaisiin. Toiminnasta ei aiheudu sellaisia ympäristönsuojelulaisissa mainittuja haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voida olennaisilta osin ennallistaa. Muutoksenhaku ei siten tule tarpeettomaksi ja jo tapahtuneen kuormituksen aiheuttamat mahdolliset haitat voidaan poistaa tai ne päättyvät, jos lupapäätös kumotaan.

Rakentaminen ja rikastamon tuotanto sijoittuvat lähes kokonaan laajalle, tuotannossa olevalle turvetuotantoalueelle, jonka luonnontilaa on voimakkaasti muutettu. Turvetuotantoalueelle tehtäviin altaiisiin sijoitetaan toiminnan alettua pysyvästi muun muassa rikastushiekkaa ja prefloot-jätettä. Rikastushiekan määrä kasvaa suunnitellulle vuosittaiselle tasolle vasta vuoden 2025 aikana, joten mahdollisen valitusprosessin aikana määrät ovat kokonaisuudessaan vähäisiä. Näiden kaivannaisjätteiden sijoittamiselle tullaan ympäristölupapäätöksessä antamaan lupamääräykset, joita noudattaen ne voidaan pysyvästi sijoittaa alueelle ilman ympäristön pilaantumisen merkittävää vaaraa. Lisäksi alueille tehtävien pohja- ja pintarakenteiden avulla estetään ympäristön pilaantuminen. Jätealue voidaan asianmukaisesti sulkea, mikäli ympäristölupa evätään. Rikastamon alueelle varastoidut kemikaalit ja rikastamon toiminnassa syntyneet muut jätteet poistetaan ja kuljetetaan asianmukaiseen käsittelyyn tai uusiokäyttöön.”

Tukesin päätös täytäntöönpanosta määräyksineen ja perustelut:

Tukes päättää, että täytäntöönpanomääräyksessä haettu rikastamon rakentaminen, tarvittavien altaiden, rikastushiekka-altaan rakentaminen sekä moreeninotto avolouhoksen ja sivukiven läjitysalueelta voidaan aloittaa tähän päätökseen kohdistuvasta muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen seuraavin edellytyksin (tämän päätöksen lupamääräykset 9 ja 10):

1. Ympäristöviranomaisen tulee antaa täytäntöönpanomääräys vastaaville toiminnoille lukuun ottamatta moreeninottoa.
2. Keliber Technology Oy:n tulee saada täytäntöönpanomääräysalueiden maanomistajilta kirjalliset suostumukset ja huomioida töiden aloittamisen aiheuttamat mahdolliset haitat ja korvaukset ennen täytäntöönpanomääräyksessä tarkoitettujen rakentamistoimenpiteiden aloittamista (niiden rakentamistoimenpiteiden osalta, jotka tapahtuvat ennen kaivoslain 82 §:n tarkoittamaa kaivostoimituksen lunastuslaissa tarkoitettua haltuunottoa).

Tukesin täytäntöönpanomääräys ei siis koske koko päätösaluetta, vaan ainoastaan niitä toimintoja, jotka ovat välttämättömiä rikastamatoiminnan rakentamiseksi ja aloittamiseksi.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto korostaa, että koska käyttöoikeuksien haltuunottoa ei ole ilman kaivostoimitusta tapahtunut, ei toimenpiteitä voi aloittaa täytäntöönpanomääräyksestä huolimatta ilman maanomistajien kirjallista suostumusta.

Tukes toteaa kaivosyhtiön perustelujen täytäntöönpanolle olevan riittävät ja kaivoslain 169 §:n edellyttämät. Tukes katsoo, ettei täytäntöönpanomääräys heikennä maanomistajien yksityistä etua tai oikeutta (päättöksen lupamääräykset, Tukesin ja Aluehallintoviraston määräämät vakuudet sekä kaivostoimitus) eikä Vionnevan Natura-aluetta (viitataan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamiin lausuntoihin) siinäkään tapauksessa, että hallinto-oikeus muuttaisi päätöstä.

Päätöksessä asetettavaksi määrättävä kaivoslain mukainen vakuus kattaa täytäntöönpanomääräystä koskevat kaivoslain mukaiset lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteet ja alueen saattamisen yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon kaivoslain tarkoittamalla tavalla.

Perustelut:

Kaivosviranomaisen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä kaivoslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Kaivoslaki 169 §

Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuuteen sovelletaan vastavasti, mitä 10 luvussa säädetään. Kaivoslaki 169 §

Kaivosluvan voimassaolo

Kaivoslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosluvan tarkistusväli on 10 vuotta.
Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein.

Kaivosalue

Kaivoslupa-alue sijaitsee Kaustisen kunnan (402,49 ha), Kokkolan kaupungin (57,69 ha) ja Kruunupyyn kunnan (28,79 ha) alueilla. Hakemusalue on yhteispinta-alaltaan 488,97 hehtaaria.

Syväjärven apualueen muutokseen liittyvät kiinteistöt sisältyvät yllä esitettyihin kiinteistötietoihin.

Hakemusalue sijoittuu seuraavien kiinteistöjen alueelle:

KIINTEISTÖTUNNUS	PINTA-ALA (HA)	KIINTEISTÖN NIMI
236-401-9-184	0,36	KUUSISAARI
236-401-96-5	177,95	PÄIVÄNEVA I
236-402-1-56	8,04	PÄIVÄSAARI
236-403-2-1	4,15	PETÄJÄ
236-403-2-10	0,34	TUOREMAA
236-403-2-11	9,54	LISÄSAARELA
236-403-2-12	37,86	KIVIKORPI
236-403-2-13	33,61	KOIVULA
236-403-2-14	23,12	KAJAANI
236-403-2-16	5,35	VESIPERÄ
236-403-2-21	7,60	HONKA
236-403-2-22	10,79	METSÄ-KUUSELA
236-403-3-21	0,32	KOIVU
236-403-3-25	0,65	HAUTAKANGAS I
236-404-12-17	3,28	NIEMELÄ
236-404-12-25	6,75	LUOMALA
236-404-12-36	14,33	AHO
236-404-12-46	5,94	HAANNIEMI
236-404-12-48	8,09	HARJU
236-404-12-76	0,78	PÄIVÄNEVA III
236-404-54-0	22,87	HAAVISTO
236-404-59-0	10,16	KETO
236-404-61-1	10,61	KOVASSALO
272-418-16-15	0,40	KOLONIN
272-418-16-42	0,28	TIKKANEN

272-418-16-63	0,26	LANKILA
272-418-16-8	0,10	TOROJA
272-418-19-69	40,49	VILLENKULMA
272-418-21-45	2,53	PORKOLA
272-418-21-51	13,63	ISOTALO
288-412-159-0	1,37	EIRIKAS
288-412-65-8	27,43	PÄIVÄNEVA II

Kaivosmineraali

Litium

Kaavatilanne

Keski-Pohjanmaan liiton lausunnon (15.6.2021) mukaan:

“Haettava kaivoslupa-alue sijaitsee Kokkolan kaupungin ja Kaustisen sekä osin Kruunupyyn kuntien alueille. Keski-Pohjanmaan maakuntakaavoitusta (koskee tässä tapauksessa Kokkolan kaupunkia ja Kaustisen kuntaa) on tehty vaiheittain. Nykyisin voimassa olevia vaihekaavoja on neljä. Maakuntakaavan vaihekaava 1. on vahvistettu 24.10.2003, 2. vaihekaava 29.11.2007, 3. vaihekaava 8.2.2012 ja 4. vaihekaava 22.6.2016. Viidennen vaihemaakuntakaavan valmistelu on aloitettu. Ote Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan vaihekaavojen yhdistelmässä (vahvistetut vaihekaavat 1-4, 5 vaihekaavan ehdotus) kaivoslupahakemuksen alueet on osoitettu kaivosalueeksi soveltuvaksi alueeksi.

Tämän lisäksi Rapasaaren kaivosalueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Päivänevan turvetuotantoalue sekä turvetuotantovyöhyke. Syväjärven kaivosalueen ja Rapasaaren kaivosalueen itäpuolella sijaitsee Vionnevan suojelualue, jonka kaavamerkinäksi on esitetty SL3 eli soidensuojeluohjelman mukaan perustettu tai perustettavaksi tarkoitettu suojelualue. Kyseessä on myös Natura 2000 -suojelualue.”

Kaustisen kunnan lausunnossa (24.5.2021) on todettu, että kaivos- ja rikastamotoimintaa varten alueelle on käynnistetty osayleiskaavan laadinta hankkeen toteuttamisen mahdollistamiseksi. Lisäksi Päivänevan rikastamoalueelle on suunnitteilla noin 40 hehtaarin kokoinen asemakaava.

Kaivosyhtiön esitys kaivosalueen kuvauksesta ja käyttösuunnitelmasta

Kaivostoiminnan valmistavat työt

Rikastamon rakentamisvaiheessa rakennettavilta alueilta poistetaan tarvittavilta osin puusto ja tehdään tarvittavat maanrakennustyöt. Suunnitellulla rikastamoalueella on tehty alustavia pohjatutkimuksia, joilla on selvitetty alueen maaperän laatua ja pohjan kantavuutta, rikastamon sijoitussuunnittelua ja altaiden yleissuunnittelua varten. Rakentamissuunnitelmassa esitetään tarvittavat pohjatytöt, jotta suunnitellulle alueelle voidaan rakentaa suunnitelmien mukainen rikastamoalue ja siihen liittyvät toiminnot (kuten tiestö, kenttäalueet, rikastamo), vesienkäsittelyrakenteet (vesienkäsittelylaitos,

ojitukset, putkitukset, altaat) sekä toimisto-, huolto-, varastointi- ja sosiaalityilat. Rikastamoalueelle rakennetaan lisäksi prosessissa muodostuvien kaivannaisjätteiden sijoitusalueet (rikastushiekka-allas, prefloot-allas eli eristerakenteella ja magneettisen jakeen allas) sekä analiimihiekan välivarastointialue. Maarakentamisessa hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti hankealueella olemassa olevaa maa-ainesta esimerkiksi altaiden patorakenteissa. Patorakenteisiin käytetään myös kaivosten sivukiveä. Kaivannaisjätteiden hyödyntäminen maa- ja patorakentamisessa on osa tehokasta kaivannaisjätteiden hallintaa.

Ennen varsinaisen louhostoiminnan aloittamista Rapasaaren kaivosalueella tehdään valmistelevia toimenpiteitä, joihin kuuluvat puuston ja pintamaiden poisto tarvittavilta osilta, alueen sisäisten teiden rakentaminen sekä uusien ojien ja muiden vesienkäsittelyyn liittyvien rakenteiden toteuttaminen. Kaivosalueelle sijoittuvia kenttäalueita ovat huoltoalueet ja varastointialueet. Avolouhoksen alueelta, tarvittaessa kenttä- ja läjitysalueilta sekä teiden kohdilta, poistetaan maapeitteitä. Poistettavaa moreenia hyödynnetään kaivosalueen rakentamisessa esim. pato- ja tierakenteissa. Pääosin muut maa-ainekset, kuten pintamaat, turve ja humusmaat, läjitetään rakentamisvaiheessa kaivosalueelle niille varatuille alueille. Läjitettyjä massoja hyödynnetään jo toiminnan aikana tarpeellisissa rakenteissa sekä viimeistään toiminnan päättymisen jälkeen tehtävän maisemoinnin yhteydessä. Maa-ainesten poiston jälkeen kaivosalueelle rakennetaan tarvittavat tiet sekä kenttä- ja läjitysalueet. Rakennettavia kenttä- ja tiealueita ei pinnoiteta, vaan ne rakennetaan murskepintaisina. Rakentamisvaiheessa kaivosalueella tehdään tarvittaessa pintalouhintaa. Rakentamisvaiheessa kaivosalueelle kaivetaan ojat vesien johtamiseksi. Vesien johtamisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia ojia ja pinnan muotoja. Kaivosalueen ulkopuoliset pintavedet johdetaan kaivosalueen toiminta-alueen ohi alueen ympärille kaivettavilla ympärysojilla. Kaivosalueella muodostuvat käsiteltävät vedet muodostuvat toiminnan aikana kaivosalueen toiminta-alueella muodostuvista vesistä eli avolouhoksen kuivatusvesistä, läjitysalueiden vesistä sekä muilta toiminta-alueilta muodostuvista vesistä. Käsiteltävät vedet johdetaan olemassa olevia ja rakennettavia ojia pitkin vesienkäsittelyalueelle. Vesienkäsittely ja vesienkäsittelyalue koostuvat selkeytys- ja laskeutusaltaista sekä vedenpuhdistamosta, jossa kaivosvedestä poistetaan tyypeä biologisesti. Puhdistettu vesi johdetaan Näätinkiojaan tai Kõyhäjokeen. Altaiden ympärille rakennetaan tarvittavat patorakenteet moreenista, murskeesta ja louheesta. Selkeytysaltaille varaudutaan toteuttamaan tarvittava vesienkäsittely. Kaivosalueelle sijoitetaan myös räjähdysaineväriasto sekä toimisto- ja sosiaalityilat. Rapasaaren kaivosalueen suhteellisen lyhyestä toiminta-ajasta johtuen, alueelle ei rakenneta kiinteitä rakenteita vaan esim. louhintaurakoitsijan toimisto- ja sosiaalityilat toteutetaan siirrettävillä tilapäisillä rakennuksilla. Sen sijaan Päivänevan rikastamolla tulee olemaan kiinteät toimisto- ja sosiaalityilat.

Rapasaaren kaivoslupa-alueen pinta-ala on kokonaisuudessaan noin 489 ha, josta avolouhoksen pinta-ala on noin 30 ha (460 m x 880 m), rikastamon rikastushiekka-allas noin 50 ha ja sivukiven läjitysalueet yhteensä noin 80 ha.

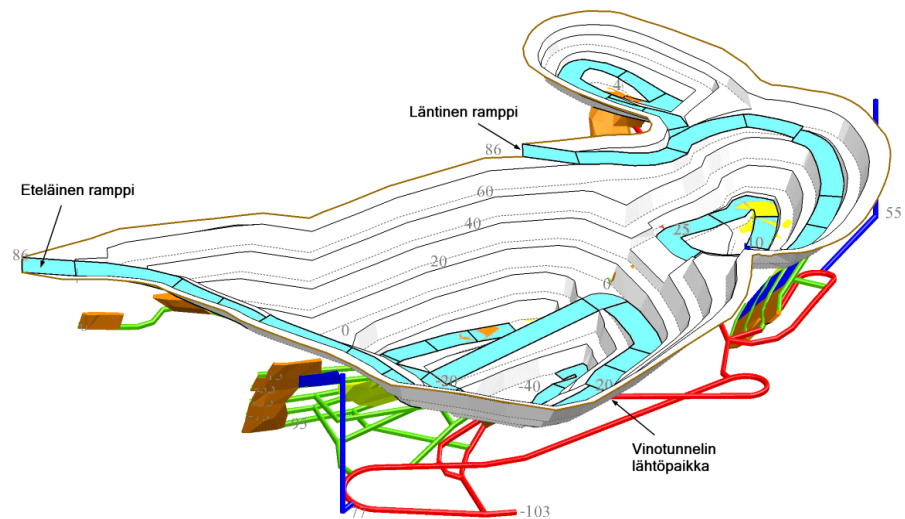
Louhinta

Rapasaaren litiumesiintymän louhinta toteutetaan aluksi avolouhintana ja siirtyen vaiheittain maanalaiseen toimintaan arviolta viidentenä toimintavuotena. Kiviaines irrotetaan poraamalla ja räjäyttämällä. Poraus suoritetaan hydraulisilla poravaunuilla. Porattava ja räjäytettävä tuotantokenttä perustuu kenttäsuunnitteluun, joka pohjautuu louhintasuunnitelmaan. Räjäytyksiä tehdään louhoksilla keskimäärin 1-2 kertaa päivässä. Räjähdysaineena käytetään mm. emulsioräjähteitä ja ANFO:a. Avolouhintamenetelmänä on pengerialouhinta, jossa louhinta etenee 5 metriä korkeina penkereinä, tasoittain ylhäältä alaspäin. Sivukiveä louhitaan paikoin myös 10-15 metriä korkeina penkereinä. Noin 20 metrin välein jätetään pengenterassi. Louhintatasot yhdistetään toisiinsa ajoreitein eli rampein, joita pitkin louhittava malmi ja sivukivi kuljetetaan avolouhoksesta maanpinnalle. Louhittava kiviaines lastataan avolouhoksessa kaivinkoneilla tai pyöräkoneilla louheautojen tai kuorma-autojen kyytiin.

Maanalaisen louhintavaiheen valmistelevat työt aloitetaan viidentenä toimintavuotena. Maanalaisessa kaivosoperaatiossa louhitaan aluksi vinotunnelia, yhdys- ja tasoperiä sekä ilmanvaihtonousuja (kuva 4). Vinotunnelin lähtöpaikka on suunniteltu alkamaan avolouhoksen itäosasta. Peränajomalmia saadaan tuotantoon kuudentena vuotena ja pian sen jälkeen myös maanalaisten louhosten malmia. Maanalaisena louhintamenetelmänä käytetään ns. bench&backfill -välitasolouhintaa. Louhinta toteutetaan 20 metriä korkeina louhoksina, jotka muodostavat alhaalta ylöspäin etenevinä laajimmillaan 80 metrisen louhintapaneelin. Maanalaiset louhokset täytetään sivukivellä, jota saadaan peränajosta ja avolouhoksen sivukivikalalta.

Rikastus

Malmi kuljetetaan louheautoilla Rapasaaren kaivoksesta Päivänevan rikastamolle, joka sijaitsee noin 1 km etäisyydellä avolouhoksesta. Malmista valmistetaan spodumeenirikastetta, joka käytetään varsinaisen lopputuotteen, litiumhydroksidin valmistuksessa. Rikastuksen päävaiheet ovat murskaus ja lajittelu, jauhatus ja luokitus, magneettinen erotus, liejun poisto, prefloat-vaahdotus ja spodumeenivaahdotus. Malmimäärällä 850 000 t/a, on valmistettavan spodumeenirikasteen määrä 200 000 t/a.

Kuva 4. 3D-näkymä Rapasaaren kaivokseen. Vinotunneli on esitetty punaisella, yhdys- ja tasoperät vihreällä sekä ilmanvaihtokuilut sinisellä viivalla.

Sulkeminen ja jälkikäyttö

Kaivos- ja rikastamoalueelle laaditaan alustava sulkemissuunnitelma sisältäen suunnitelman sen etenemisestä. Sulkemissuunnittelu etenee ja tarkentuu vaiheittain kaivoksen suunnittelun ja valmistelun sekä varsinaisen kaivos- ja rikastustoiminnan aikana. Kaivos- ja rikastamoalueen sulkemisen alustava kustannusarvio määritetään ympäristölupahakemuksen laadintavaiheessa. Toiminnan päätyttyä kaivosalue suljetaan laadittavien ja tarkentuvien suunnitelmien mukaisesti. Sulkemisen yleisenä tavoitteena on saattaa alue lainsäädännön määräykset ja paikallisen ympäristön erityisvaatimukset huomioiden fyysisesti ja kemiallisesti mahdollisimman stabiiliin tilaan. Jälkihoidon suunnittelua ohjaavat alueen materiaalien fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet, sijainti, toteutettu täyttötekniikka, mahdollisten allasalueiden pohja- ja patorakenteet, todetut ja todennäköiset ympäristövaikutukset sekä mahdolliset riskit. Alueesta ja siellä olevista rakenteista ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle tai ihmisten terveydelle, ei lyhyellä eikä pitkälläkään aikavälillä. Toiminnan päätyttyä mahdollisilla kaivannaisjätteiden jätealueilla tehdään tavoitteiden täyttämiseksi tarvittavat jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimien yhteydessä alueen ja sen ympäristön maaperän pilaantuneisuus tutkitaan tarvittavassa laajuudessa ja pilaantuneeksi todetut alueet kunnostetaan. Sulkemistoimenpiteillä vähennetään tarvetta suljetun alueen aktiiviseen ylläpitoon ja hoitoon. Tavoitteena on, että liikkuminen alueella tai sen ympäristössä on mahdollisimman vähän rajoitettua turvallisuuskohdat huomioiden, alue sopeutuu maisemaan ja passiivisen tarkkailuvaiheen saavuttaminen on mahdollista mahdollisimman pian. Tavoitteena on palauttaa alue biologisesti monimuotoiseksi elinympäristöksi huomioiden mahdollisuus toiminnan uudelleen aloittamiseen. Vaihtoehtoisesti alue voidaan ohjata paikalliset tarpeet huomioivan ja ympäristön kannalta uuteen maankäyttöön.

Kaivostoiminnan päättyessä louhinta-alueen maapohja jätetään usein tarvittavilta osiltaan kaivostoiminnanharjoittajan omistukseen. Tämä koskee erityisesti alueita, joilla on sortuma- tai vajoamavaara. Teollisuusalueet pyritään usein saamaan uuteen käyttöön, ja alueen tiet ja muut yhteysväylät muutetaan palvelemaan tulevaa maankäyttöä. Kaivosaluetta on myös mahdollista kunnostaa eri virkistyskäyttötarkoituksiin. Maisemoidun kaivos- ja rikastamoalueen tilaa ja läjitysalueiden pintarakenteiden kuntoa tarkkaillaan toiminnan loputtua. Mahdollisesti havaittavat pintarakenteen tai vesienjohtamisjärjestelmien rakenneauriot korjataan. Tarkkailua vähennetään, kun läjityksen ja rakenteiden kunnan todetaan vakiintuneen. Lisäksi alueelta purettavien vesien laatua ja määrää tarkkaillaan jälkitarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailu kohdentuu ensisijaisesti veden laatuun ja määrään, mutta myös alapuolisten vesistöjen tilan tarkkailuun. Kaivos- ja rikastamoalueen jälkihoitosuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, kuitenkin viimeistään kaivostoiminnan loppuessa yksityiskohtaisemmalla jälkitarkkailusuunnitelmalla, jolla varmistetaan, ettei jätealueista aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle eikä ihmisen terveydelle myöhemmässäkin vaiheessa.

Lupahakemuksen käsittely sekä annetut lausunnot ja muistutukset sekä hakijan selitys

Lupahakemuksesta tiedottaminen, lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Tukes on tiedottanut hakemuksesta julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvut>. Hakemus on kuulutettu 10.5.2021 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 16.6.2021 saakka. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Kaustisen, Kokkolan ja Kruunupyyn yleisessä tietoverkossa.

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt 10.5.2021 Kaustisen ja Kruunupyyn kunnille, Kokkolan kaupungille, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Keski-Pohjanmaan liitolle ja Museovirastolle. Tieto hakemuksesta asianosaisille on erikseen annettu 10.5.2021. Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 16.6.2021.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettu myös Keskipohjanmaa - sanomalehdessä.

Lausunnot ja muistutukset hakemuksesta

Lausunnon toimittivat Kaustisen kunta, Kokkolan kaupunki, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (3 kpl) ja Keski-Pohjanmaan liitto. Hakemuksen johdosta jätettiin kaksi muistutusta.

Lausunnot ja hakijayhtiön selitys on esitetty liitteessä 3 seuraavasti:

1. Kaustisen kunnan lausunto 24.5.2021
2. Kokkolan kaupungin lausunto 7.6.2021
3. Keski-Pohjanmaan liiton lausunto 15.6.2021

4. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto 30.6.2021
5. Hakijayhtiön selitys 26.8.2021
6. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto 25.10.2021 (vastaselitys)
7. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnin täydennyksestä 28.1.2022

LAUSUNNOT

Kaustisen kunta (lausunto on annettu 24.5.2021)

” Yhteysviranomaisen on tiivistänyt 4.9.2020 YVA-raportin lausunnossaan useita kohteita, joita YVA-selostuksessa on esitetty suppeasti. Näitä kohteita ovat mm. säteilylain mukaiset selvitykset, louhosten laajennusten vaikutukset Natura 2000-alueen vesitaseeseen, maanalaisten louhostoimintojen vaikutukset kalliovesitaseeseen jne. YVA-selostuksessa on mm. vesien käsittelyt ja vaikutukset ylä- ja alapuolisiin vesistöihin huomioitu suppeasti. Myös rikastamon ja louhoksen toiminnosta sekä kaivannaisjätteiden yhteisvaikutukset typpi-, sulfaatti- ja natriumpäästöjen sekä happoja tuottavien sivukivien yhteisvaikutukset alapuolisiin vesistöihin tulee huomioida ja huomioidaan eteenkin ympäristöluvassa. Alueella tulee olla riittävästi tilaa käsitellä hankealueen pinta- ja prosessivesiä riittävästi myös mahdollisten runsasvetisinä vuosina. Kunnanhallitus muistuttaa, että hankkeeseen liittyvät vesienhallinta tulee esille myös käynnissä olevassa kaavoituksessa. Alueen kaavoitus on kesken, ja kaavoitusta tehdään yhteistyössä Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan kanssa. Kaivostoiminnan lopettamisesta on esitetty yleismalkaisesti. Alueen maisemointi ja jälkikäyttötavat tulee esittää luvan myöntämisen yhteydessä. Keliber Oy on esittänyt Rapasaaren kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuudeksi 95 000 euroa omavelkaisena pankkitakauksena. Alueen laajuus, louhostoiminnan syvyys ja pitkäaikaiset vaikutukset huomioiden, tulee vakuuden riittävyys tarkistaa. Maisemoinnin piiriin kuuluvat louhosten lisäksi myös sivukivien läjitysalueet, prefloot- ja kiertovesialtaat, rikastushiekka-allas sekä vesienkäsittelyalueet. Maisemointiin liittyvät myös jälkitarkkailu- ym. velvoitteet, joista tarkemmin ympäristöluvassa. Mikäli rikastushiekka-altaat kuuluvat kaivoslain piiriin, tulee altaiden patoturvallisuudet huomioida lupakäsittelyssä. ”

Kokkolan kaupunki (lausunto on annettu 7.6.2021)

” Kaivosluvan haltijan on maksettava kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille kaivoslain 100 §:n mukainen vuotuinen louhintakorvaus sekä 101 §:n mukainen muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödyistä vuotuinen kiinteistökohtainen sivutuotekorvaus. Tämän tulee tarkoittaa myös kaivosluvan aluemuutoksen aluetta. Kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus tulee asettaa riittävän suureksi. Lupaviranomaisen tulee vakuuden suuruutta arvioitaessa huomioida sulkemistoimenpiteiden todelliset kustannukset kaikissa osa-alueissa. Vaihtoehtoisesti vakuuden suuruutta tulee tarkistaa kaivoslain 109 §:n mukaisesti. Kaivoslupahakemuksen liitteen 10 mukainen selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta on riittävä. Hakijan

asiantuntemus voidaan todeta riittäväksi. Kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät kaivoslain osalta. "

Keski-Pohjanmaan liitto (lausunto on annettu 15.6.2021)

Lausunnon kaavoitusta koskeva osa on esitetty päätöksen kohdassa kaavatilanne.

Lausunnossa on lisäksi todettu, että Keski-Pohjanmaan litiumvarojen hyödyntäminen akkukemikaaleiksi on ollut yksi Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman keskeisimmistä tavoitteista yli kymmenen vuoden ajan. Lausunnossa on todettu myös, että Syväjärven kaivosluvan muutoshakemus ja yhdistäminen Rapasaaren kaivoslupahakemukseen sekä rikastamon sijoittaminen alueelle on hyvä ympäristön kannalta. Muutos vähentää rikasteen kuljetusmatkoja.

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo lausunnossaan, että hakemusasiakirjojen perusteella kaivoslain mukaiset myöntämisen edellytykset Rapasaaren ja Syväjärven osalta täyttyvät.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (lausunto on annettu 30.6.2021)

Lausunnossa on esitetty seuraavaa:

"Rapasaaren kaivosalueen perustaminen:

Hakemuksessa toiminnan vaikutuksia vesiin ei ole kuvattu, vaan on viitattu YVA selostukseen ja asiasta laadittuun Perusteltuun päätelmään. YVA-arvioinnin yhteydessä vesienhoitoryhmä on kommentoinut asiaa laajasti ja uusii siltä osin silloin lausuttua. Vaikutuksia on osittain kuvattu ja arvioitu hyvin, mutta epäselvyyksiä jää vielä, mm. joidenkin aineiden vaikutuksia ei olla ollenkaan arvioitu ja aineiden mahdollinen yhteisvaikutus on täysin jätetty huomioimatta. Perustellussa päätelmässä kommentoidaan vaikutukset pintavesiin seuraavasti: Arviointiselostuksen mukaan arviointi sisältää suuria epävarmuustekijöitä. Arvioinnissa ei ole huomioitu mm. haitta-aineiden pidättymistä purku-uoman alkuosaan eikä kaivannaisjätteiden tai sivukivialueiden suotovesien pitkäaikaisia vesistövaikutuksia. Kun huomioidaan lisäksi muut edellä mainitut asiat sekä mahdollisista häiriötilanteista aiheutuvat riskit mm. lähtevän veden pH:ssa ja sitä kautta haitta-aineiden kulkeutumisessa vesistöön, hankkeen vesistövaikutuksia voidaan pitää kokonaisuutenaan arvioinnissa esitettyä merkittävämpinä. YVA-arvioinnin yhteydessä jäi myös epäselväksi, mikäli kaivosalueen vesi johdetaan Näätinkiojaan tai Köyhäjokeen. Samalla jää myös epävarmaksi, mistä prosessivesiä otetaan, Näätinkiojasta vai Köyhäjoesta. Hakemusasiakirjoissa mainitaan, että toteutuksessa tullaan ottamaan huomioon Näätinkiojan taimenet ja alueella havaitut saukot ja liito-oravat, mutta täsmennystä, millä lailla, ei esitetä. Esitettyjen tietojen perusteella vesienhoitoryhmän on vaikea ottaa vahvasti kantaa, mikäli Rapasaaren kaivosalueen perustaminen on lain tarkoituksen mukaisesti ekologisesti kestävä pintavesien osalta. Kaivoksen valmistelu, toiminta ja lopettamiseen liittyvät jälkitoimenpiteet on toteutettava

niin, ettei niillä heikennetä kaivoksen alapuolisten vesistöjen ja pienvesien ekologista ja kemiallista tilaa. Haitallisten pintavesivaikutusten lieventämiseksi tulee kaivos- ja rikastamotoiminnoissa varautua riittävällä vedenpuhdistuskapasiteetilla ja happamuuden säädöllä. Vesihuoltoryhmän näkemyksen mukaan poikkeus- ja häiriötilanteita varten kaivoslupa-asiassa toiminta-alueita on hyvä rajoittaa/lokeroida, viivyttää tai varustaa sulkumekanismilla, jolloin mahdolliset, esimerkiksi jäte- ja hulevesien mukana tulevat sammutusvedet tai kemikaalivuodot voidaan rajoittaa pienille alueille.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on 10.3.2021 antanut YVA-yhteysviranomaiselle luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausunnon (EPOELY/677/2021) Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen Natura-arvioinnista, joka kohdistuu Vionnevan Natura 2000 -alueeseen (FI1000019, SAC/SPA). Luonnonsuojeluyksikkö on antamassaan lausunnossa todennut, ettei puutteellisena laaditun arvioinnin vuoksi voida sulkea pois mahdollisia merkittäviä vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Jotta hankkeen vaikutuksista Vionnevan Natura-alueeseen voidaan varmistua, tulee tehtyä arviointia täydentää lausunnossa esitetyn mukaisesti. Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Syväjärven kaivosluvun (KaivNro K20181, lupatunnusKL2018:0001) osittainen muuttaminen Rapasaaren kaivosalueeksi

Vesienhoidon näkökulmasta ja vesistövaikutuksien osalta voi olettaa, ettei alueen siirtäminen yhdestä kaivosluvasta toiseen muuta vaikutuksia vesistöön tai vesientilaan. Tarkkaa muutos tai siirto jää vähän epäselväksi, koska muutosta esittävät liitteet 14 ja 15 puuttuvat hakemuksen liitetiedoista."

MUISTUTUKSET

Muistutus 1 (saapunut Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 8.6.2021)

Maanomistaja vastustaa Rapasaaren kaivosalueen ja Syväjärven kaivosalueen apualueen perustamista omistamalleen maalle ja siihen liittyville alueille sekä koko kaivoshanketta. Muistuttaja toteaa, että

- hänen omistamallaan metsäpalstalla kasvaa harvinainen paksukaarnainen kaarnakuusi
- kaivosalueen kasvillisuus ja eläimistö tuhoutuvat
- Näätinkiojan saukot häviävät ja kalat vaarantuvat
- alueen susiyhdyskunta vaarantuu
- ihmisten virkistys- ja retkeilykäyttö katoaa kaivostoiminnan vuoksi

- valumavesien haitallisten metallien ja muiden aineiden yhdistevaikutuksia ei ole arvioitu, esim. happamuuden muutoksia, liukenevuutta ja typen rehevöitymisvaikutuksia
- sivukivien metalleja ja muita vaarallisia aineita ei ole otettu huomioon ympäristöhaittoina
- kaivosyhtiön vakuudet kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitöihin on oltava riittävät

Muistutus 2 (saapunut Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 16.6.2021)

" Kaivosalue sijoittuu lähes koko Oy Alholmens Krafta Ab:n omistama ja osittain vuokrattavana Päivänevan alueelle. AK ei vastusta kaivoslupahakemusta. AK neuvottelee tällä hetkellä suoraan Keliber Oy:n kanssa korvauksista, ja tavoite on päästä heidän kanssa sopimukseen. AK kuitenkin edellyttää, että kaivospiirin alueella olevasta AK alueen käytöstä kaivostoimintaan sovitaan, ja AK:n toimintojen kaikki menetykset korvataan."

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kuulemisen jälkeinen lupahakemuksen jatkokäsittely

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi edellä mainittujen lausuntojen ja muistutusten saavuttua Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon hakijayhtiöltä kaivoslain 42 §:n mukaista selitystä 18.6.2021 kaikista muista lausunnoista ja muistutuksista paitsi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnosta. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pyysi lausunnon jättämiseen lisää aikaa 30.6.2021 saakka. Lausunto toimitettiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon ja hakijayhtiölle yhtäaikaaisesti 30.6.2021.

Keliber Technology Oy antoi selityksen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 26.8.2021.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta kaivoslain 42 §:n mukaisen vastaselityksen Keliber Technology Oy:n antamasta selityksestä 23.9.2021. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi vastaselityksessä erityisesti vastausta siihen, että heikentääkö Rapasaaren kaivosohje merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 – verkostoon.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (lausunto on annettu 25.10.2021)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimitti vastaselityksen Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 25.10.2021. Lausunnossa todettiin mm. seuraavaa:

" Keliber Oy:n selityksessä ei ole vastattu ELY-keskuksen esittämiin em. puutteisiin, eikä täydennetty Natura-arviointi ole tullut ELY-keskukseen uudelleen lausuttavaksi. Näin ollen ELY-keskus ei edelleenkään voi ottaa kantaa siihen, heikentääkö Rapasaaren kaivosohje merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 - verkostoon. Jotta voidaan

varmistua siitä, ettei Rapasaaren kaivoshanke merkittävästi heikennä Vionnevan suojeluperusteena olevia luontoarvoja, tulee täydennetystä arvioinnista pyytää ELY-keskuksen lausunto LSL 65 § mukaisesti."

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi Keliber Technology Oy:ltä kaivoslain 42 §:n mukaista vastaselitystä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vastaselityksestä 3.11.2021.

Yhtiö ilmoitti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 12.11.2021, että täydennys Vionnevan Natura-arviointiin on valmistunut 9.11.2021. Natura-arvioinnin täydennyksessä päivitettiin ja täydennettiin eheys-, lintu- ja pölyarvioita. Yhtiö toimitti täydennyksen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja pyysi samalla siitä lausuntoa toimitettavaksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnin täydennyksestä saapui Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 28.1.2022.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (lausunto on annettu 28.1.2022)

Lausunnossa on tiivistetysti todettu seuraavaa:

Natura-arvioinnin täydennykseen sisältyy Natura-arvioinnin eheystarkastelu sekä sen liitteinä olevat täydennykset pölyvaikutuksista ja vaikutuksista salassa pidettäviin lajeihin. Natura-arvioinnin eheystarkastelussa on arvioitu

1. pölypäästöjen vaikutuksia luontotyypppeihin ja Natura-alueen eheyteen
2. kaivostoiminnan vaikutuksia uhanalaisiin ja salassa pidettäviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen
3. kaivostoiminnan vaikutuksia muihin arvokkaisiin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen

Lausunnossa esitetyt johtopäätökset:

"ELY-keskus katsoo, ettei Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen toteuttaminen todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden perusteella Vionnevan alue on valittu Natura 2000 - verkostoon.

Tähän johtopäätökseen voidaan annetun arvioinnin perusteella päätyä vain, mikäli hankkeen toiminnan aikana toteutetaan arviointiraportissa esitettyjä lieventäviä toimia ja vaikutusten seurantaa.

Lieventäviä toimenpiteitä ovat:

- Pölyntorjunta
- Meluvaikutuksia lieventävät läjitysalueet ja räjäytyksiä ennakoiva merkkiääni
- Louhinnan rajoittaminen pesinnän aikana, mikäli siihen on seurannan perusteella aihetta
- Saalistusalueen menetystä korvaava keinoruokinta

Vuosittain raportoitavaa seuranta tulee jatkaa voimakkaimman meluvaiheen yli (VE2, tilanne 2), kuitenkin vähintään 5 vuotta. Mikäli hankkeen vaikutusten seurannan aikana havaitaan arvioinnista poikkeavia vaikutuksia, on tilanteen korjaamiseksi reagoitava välittömästi."

HAKIJAN SELITYS

Hakijan selitys (kaivoslaki 42 §) annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin on esitetty liitteessä 3.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei nähnyt tarvetta varata tilaisuutta muille asianosaisille kuin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja hakijayhtiölle antaa vastaselitystä tai vastaselityksiä (kaivoslaki 42 §).

Ympäristövaikutusten arviointi ja ympäristölupa

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, Natura-arvioinnista ja kuulutuksesta on ilmoitettu Keskipohjanmaa- ja Österbottens Tidning -lehdissä. Kuulutus on ollut nähtävillä 2.12.2020 –28.1.2021 Kaustisen kunnan, Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan verkkosivulla. Asiakirjat on julkaistu verkkosivuilla www.ymparisto.fi/litiumprovinssinlaajennusYVA

Rapasaaren kaivoslupahakemuksen kuulutusasiakirjassa 10.5.2021 esitettiin:

1. Tiivistelmä YVA-selostuksesta: Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostus
2. Perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta liitteineen

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 § :n ja liitteen 1 taulukon 2 mukaan kaivostoiminta on ympäristönluvanvaraista toimintaa.

Yhtiö on toimittanut Rapasaaren kaivoksen ja Päivänevan rikastamon ympäristölupahakemukset AVI:lle 30.6.2021. Hakemuksia täydennettiin vielä 10.11.2021. Yhtiö on vastannut AVI:n lähettämiin 63 lisäkysymykseen 17.1.2022.

Kaivostoimitus

Kaivostoimitus suoritetaan kaivoslain 8 luvun mukaisesti. Kaivostoimitusta koskeva Maanmittauslaitoksen esite löytyy Maanmittauslaitoksen sivuilta osoitteesta:
www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/kaivostoimitus-esite.pdf

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi ja esitys kaivosvakuuden suuruudesta
Kaivosyhtiön selvitys esitettiin kuulutusasiakirjoissa.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyyn

LAUSUNNOT

Kaustisen kunta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa kaavoituksen osalta päätöksen kohtaan "kaavatilanne". Keski-Pohjanmaan liiton lausunnon perusteella kaivosluvan myöntämiselle ei ole maankäytön tai kaavatilanteen osalta esteitä.

Muilta osin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, kuten lausunnonantaja itsekin, toteaa lausunnossa esitettyjen asioiden (vaikutukset Natura 2000-alueen vesitaseeseen, maanalaisten louhostoimintojen vaikutukset kalliovesitaseeseen, vesien käsittelyt ja vaikutukset ylä- ja alapuolisiin vesistöihin ja kaivannaisjätteiden yhteisvaikutukset typpi-, sulfaatti- ja natriumpäästöjen osalta alapuolisiin vesistöihin ja happoja tuottavien sivukivien yhteisvaikutukset alapuolisiin vesistöihin) tulevan huomioiduksi ympäristölupamenettelyssä. Keliber Technology Oy on teettänyt selvityksiä vesienhallinnasta, vesitaseesta, toimintojen vaikutuksista vesistöihin ja Natura 2000 -alueeseen sekä kaivoksen ja rikastamon sulkemiseen liittyvistä maisemointi- ja jälkitöistä. Selvitykset on esitetty ympäristölupahakemuksessa. Aluehallintovirasto pyytää hakemukseen täydennyksiä tarvittaessa, joten Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa näiden asioiden tulevan käsiteltyä ympäristölupaprosessissa.

Maanalaisen kaivostoiminnan säteilyvalvonnasta vastaava viranomainen on Säteilyturvakeskus.

Vakuuksien osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa tämän päätöksen lupamääräyksiin todeten että kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus kattaa kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet eli siistimään kaivosalueen ja saattamaan sen yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon. Kaivosvakuuksien riittävyttä arvioidaan hankkeen edetessä.

Kaivostoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa. HE 273/2009 52 §

Ympäristöluvassa määrätään ympäristönsuojelulain 59 §:n mukainen vakuus, joka kattaa kaivannaisjätteen jätealueiden (sivukivialueen ja rikastushiekka-altaan) maisemoinnit ja jälkihoidot, vesienkäsittelyn varmistamiset ja toiminnan jälkeisen tarkkailun. Keliber Technology Oy on esittänyt aluehallintovirastolle ympäristöluvan mukaiseksi vakuudeksi 1 672 027 euroa alueen jälkihoidon toteuttamiseksi.

Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa patoturvallisuusasioiden osalta, että toimivaltainen viranomainen tämän suhteen on Kainuun ELY-keskus.

Kokkolan kaupunki

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa tämän päätöksen lupamääräyksiin ja toteaa, että kaivoslain 100 § :n tarkoittamaa louhintakorvausta ja 101 § :n mukaista sivutuotekorvausta sovelletaan kaikkiin tämän päätöksen kiinteistöjen omistajiin, koska nyt myönnettävä alue on kokonaisuudessaan kaivosaluetta.

Keski-Pohjanmaan liitto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa lausunnon selkeyttävän kaavatilannetta, eikä kaivosluvan myöntämiselle ole lausunnon nojalla maankäytön tai kaavatilanteen osalta esteitä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (lausuntoon 30.6.2021)

Hakijayhtiö on selityksessään todennut teettäneensä lukuisia tutkimuksia, selvityksiä ja vesitasemallinnuksia, jotka on yksityiskohtaisesti esitetty ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksissa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa lausunnossa esitettyjen vesistöksymyöksien ja hankkeen vesistövaikutuksien kuuluvan ympäristö- ja vesitalouslupa-asioihin ja tulevan niiden siten käsiteltä ympäristö- ja vesitalousluvassa.

Lausunnossa todettiin, että luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa jääneen odottamaan Natura-arvioinnin täydennystä ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen siitä antamaa lausuntoa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (lausuntoon 25.10.2021)

ELY-keskus katsoi lausunnossaan, ettei puutteellisena laaditun arvioinnin vuoksi voida sulkea pois mahdollisia merkittäviä vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Jotta hankkeen vaikutuksista Vionnevan Natura-alueeseen voidaan varmistua, tulee arviointia täydentää ja täydennetystä arvioinnista tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto jäi edelleen lausunnon johdosta odottamaan Natura-arvioinnin täydennystä ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen siitä antamaa lausuntoa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (lausuntoon 28.1.2022)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on ottanut Natura-arvioinnin täydennyksestä annetun lausunnon huomioon ja toteaa siitä seuraavaa:

Koska ELY-keskus katsoo, ettei Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen toteuttaminen todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden perusteella Vionnevan alue on valittu Natura 2000 – verkostoon, ei Rapasaaren kaivosalueen perustamiselle eikä apualueen muuttamiselle kaivosalueeksi ole tältä osin estettä huomioiden lausunnossa esitetyt lieventämistoimenpiteet.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 20.12.2021 pyytänyt Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausuntoa Keliber Technology Oy:n Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin täydennetyistä Natura-arvioinnista, joka koskee Vionnevan Natura-alueetta (FI1000019, SAC/SPA), koska Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa on vireillä Rapasaaren louhosta ja Päivänevan rikastamoa koskevat ympäristölupahakemukset, joiden liitteenä on toimitettu Natura-arvion täydennys. Keliber Technology Oy on toimittanut Natura-arvion täydennyksen lausuntoa varten myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle 15.11.2021.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo edellä esitettyyn viitaten, että pölyntorjuntaan, meluvaikutuksien lieventämiseen, louhinta-ajan mahdolliseen rajoittamiseen ja saalistusalueen menetykseen korvaavasta keinoruokinnasta annetaan lupamääräykset ympäristöluvassa.

MUISTUTUKSET

Muistutus 1

Kaarnakuusen osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa lupamääräyksiin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto informoi muistutuksen antajaa lisäksi seuraavasti:

Kaivostoimituksen asianosainen on kaivosalueen lunastusluvan ja kaivosluvan haltija sekä muu henkilö, jonka oikeutta tai etua toimitus välittömästi koskee. Kaivoksesta taikka kaivosalueen tai kaivoksen apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta voidaan vaadittaessa määrätä korvaus lunastuslain 38 §:n estämättä. Kaivoslaki 81 §

Jos kaivostoimintaa varten luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset. Kaivoslaki 82 §

Jos kaivoshanke on merkittävästi korottanut tai alentanut lunastettavan omaisuuden arvoa, korvaus on määrättävä vastaamaan sitä arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman sanottua vaikutusta. Kaivoslaki 83 §

Kun lunastetaan käyttöoikeus omaisuuteen, jota sen omistaja pääasiallisesti käyttää asumiseensa tai ammattinsa harjoittamiseen, lunastuslaissa tarkoitettu kohteenkorvaus on 1 momentin estämättä aina määrättävä niin suureksi kuin on tarpeen vastaavan oman asunnon tai saman toimeentulon tarjoavan, lunastettua vastaavan omaisuuden hankkimiseen lunastetun tilalle. Kaivoslaki 83 §

Jos kaivosalueesta tai kaivoksen apualueesta aiheutuu merkittävää haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, että kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltija lunastaa kiinteistön tai sen osan. Kaivoslaki 86 §

Kaivostoimituksesta ja siinä määrättävistä korvauksista on säädetty kaivoslain 8 luvussa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa lopuksi, että korvauskysymyksissä voidaan soveltaa kaivoslain 97 §:ää:

Jos tässä luvussa tarkoitettu korvaus voidaan määrätä vasta kaivostoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltijan tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä toimituksessa, jossa noudatetaan vastaavasti, mitä kaivostoimituksesta säädetään.

Toimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee. Määräyksen sen suorittamiseen antaa hakemuksesta toimivaltainen maanmittaustoimisto. Kaivosviranomaisen on toimivaltaisen maanmittaustoimiston pyynnöstä annettava lausunto asian selvittämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toimituksessa korvattava omaisuus, haitta tai vahinko arvioidaan ja korvaus määrätään toimituksen päättymisajankohdan mukaisena sekä 96 §:n mukainen vuotuinen korko lasketaan alkavaksi kaivostoimituksen loppukokouksen ajankohdasta lukien.

Jos 1 momentissa tarkoitettu vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti, toimituksen kustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettavaksi.

Syväjärven apualueen laajentamista koskevan asian yhteydessä hakijayhtiö on vastineessaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle todennut seuraavaa:

"Näätinkiojalta ja Köyhäjoelta on havaintoja saukosta. Keliber on täydentänyt YVA-selostukseen tehtyä luontovaikutusten arviointia ympäristölupahakemukseen tammikuussa 2022. Saukko on yhtenä uudelleenarviointikohteena tuossa selvityksessä. Keliber suunnittelee ja toteuttaa

rakenteita (esim. saukkohylly siltarumpuun ja aidat ohjaamaan saukon liikkumista), joilla uuden tien ja lisääntyneen liikenteen vaikutukset saukkaan saadaan minimoitua. Saukon elinpiiriä ja liikkumista tullaan selvittämään ja tarkkailemaan alkaen jo talvella-kevällä 2022. Keliber on ottanut huomioon myös liito-oravan elinpiirin rikastushiekka-altaan suunnittelussa ja maastoon sijoittamisessa. Esimerkiksi rikastushiekka-altaan kaakkoiskulman padon sijaintia on uudessa suunnitelmassa siirretty 150 metriä kauemmaksi liito-oravan suosiman vanhan metsän alueelta.”

Edellä esitettyyn viitaten, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa saukkaan liittyvien kysymysten tulevan käsitellyksi ympäristöluvassa ja tarvittaessa sen lupamääräyksissä.

Kasvillisuuden ja eläimistön osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamiin lausuntoihin. Lausuntojen perusteella ei ole alueen kasvillisuuden ja eläimistön osalta tullut ilmi sellaisia seikkoja, että kaivostoiminta olisi lupapäätösalueella luonnonsuojelulain vastaista.

Virkistys- ja retkeilykäytön osalta todetaan, että kaivostoiminnan aikana käyttöoikeus alueeseen on kaivosyhtiöllä, joten tältä osin muistuttaja on oikeassa, että käyttömahdollisuudet rajoittuvat, mutta eivät kuitenkaan kaivosaluetta ympäröivillä alueilla.

Veroasiat eivät kuulu kaivoslain nojalla annettujen päätösten käsittelyyn.

Valumavesien haitallisten metallien ja muiden aineiden yhdistevaikutukset sekä sivukivien metallien mahdolliset haitalliset vaikutukset arvioidaan ympäristölupaprosessissa ja niissä annetuissa lupamääräyksissä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa, että pölyämisen estämiseksi tai sen minimoimiseksi annetaan määräykset ympäristöluvassa.

Kaivoslain nojalla määrättävien vakuuksien osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa lupamääräyksiin ja huomauttaa, että vakuuksia korotetaan tarkistusvälien puitteissa tarvittaessa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää lisäksi huomioimaan, että toiminnanharjoittajan tulee aina noudattaa toiminnassaan luonnonsuojelulakia ja ympäristönsuojelulakia.

Muistuttajan esittämiin asioihin on myös kaivosyhtiö esittänyt oman näkemyksensä.

Muistutus 2

Keliber Technology Oy on neuvotellut Oy Alholmens Kraft Ab:n kanssa tavoitteenaan päästä molempia yhtiötä tyydyttävään sopimusratkaisuun ja korvausmenettelyyn. Neuvotteluja on pohjustettu muun muassa

riippumattomien asiantuntijoiden selvityksillä, mm. turpeen määrän ja arvon määrityksillä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa lupamääräykseen 2 ja pyytää lisäksi huomioimaan, että haittakorvauksia käsitellään kaivostoimituksessa ja lisäksi kaivoslain 97 §:n mukaisesti:

”Jos tässä luvussa tarkoitettu korvaus voidaan määrätä vasta kaivostoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltijan tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä toimituksessa, jossa noudatetaan vastaavasti, mitä kaivostoimituksesta säädetään.

Toimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee. Määräyksen sen suorittamiseen antaa hakemuksesta toimivaltainen maanmittaustoimisto. Kaivosviranomaisen on toimivaltaisen maanmittaustoimiston pyynnöstä annettava lausunto asian selvittämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toimituksessa korvattava omaisuus, haitta tai vahinko arvioidaan ja korvaus määrätään toimituksen päättymisajankohdan mukaisena sekä 96 §:n mukainen vuotuinen korko lasketaan alkavaksi kaivostoimituksen loppukokouksen ajankohdasta lukien.”

Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Kaivoslaki 56 §

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lupamääräykset

LUPAMÄÄRÄYS 1

Hakijayhtiön on kaivoksen rakentamistoimenpiteiden ja kaivostoiminnan aikana tiedotettava Museovirastolle, mikäli toiminnan aikana havaitaan viitteitä kulttuuriperinnöstä (pyyntielinkeinoin liittyvät jäänteet, kalastuslaitteet, ruuhet) sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä muinaismuistolain (295/1963) nojalla.

Perustelut:

Vastaava lupamääräys annettiin viereiselle Syväjärven kaivoslupapäätökseen ja tämä lupamääräys annetaan informatiivisena. Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole muinaismuistolain säännöksiin vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 2

Kaivosyhtiö veloitetaan neuvottelemaan ja sopimaan tieyhteyksistä ja teiden käytöstä sekä mahdollisista korvauksista maanomistajien (mukaan lukien Oy

Alholmens Kraft Ab:n turvetuotantotiet) kanssa erikseen, ellei niistä sovita kaivostoimituksessa.

Perustelut:

Kaivoslain 18 §:n mukaan kaivostoiminnasta ei saa aiheutua huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

LUPAMÄÄRÄYS 3

Kaivosyhtiön tulee suojella kiinteistöllä 236-404-12-25 sijaitseva paksukaarnainen kaarnakuusi maanomistajan toiveen mukaisesti.

Perustelut:

Kaivoslain 18 §:n mukaan kaivostoiminnasta ei saa aiheutua huomattavaa haittaa yksityiselle edulle.

LUPAMÄÄRÄYS 4

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tässä päätöksessä tarkoitulla kaivosalueella kymmenen vuoden kuluessa.

Perustelut:

Kaivoslain 52 §:n perusteella kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

LUPAMÄÄRÄYS 5

Kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista tämän luvan mukaiselta alueelta. Selvityksessä on ilmoitettava louhitun malmin ja sivukiven määrä, kaivoksella käsitellyn pintamaan määrä tonneina, kaivoksella tuotetun rikasteen tai vastaavan välituotteen määrä tonneina, kaivoksella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyökuukausina ja erittely kaivoslain 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista kaivostoiminnan sivutuotteista.

Perustelut:

Kaivoslaki 18 § 2 momentti ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 31 §

LUPAMÄÄRÄYS 6

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen kaivosalueen kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (*louhintakorvaus*).

Louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on 50 euroa hehtaarilta. Lisäksi louhintakorvauksena maksetaan:

1) 0,15 prosenttia vuoden aikana louhitun ja hyödynnetyn metallimalmin kaivosmineraalien lasketusta arvosta; sitä laskettaessa otetaan huomioon malmin sisältämien hyödynnettyjen metallien keskiarvohinta vuoden aikana ja muiden malmin hyödynnettyjen tuotteiden keskimääräinen arvo vuoden aikana.

Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivoslupa on lainvoimainen.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle tiedot louhintakorvauksen vahvistamista varten viimeistään seuraavan vuoden 15 päivänä maaliskuuta. Kaivosviranomaisen vahvistaa päätöksellään louhintakorvauksen suuruuden vuosittain.

Louhintakorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen päätös louhintakorvauksesta on tullut lainvoimaiseksi.

Tarkempia säännöksiä louhintakorvauksen vahvistamista ja tarkistamista koskevasta hakemuksesta, louhintakorvauksen määrittämisen perusteista ja kaivosviranomaiselle louhintakorvauksen vahvistamista varten toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Perustelut:

Kaivoslaki 100 § ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 33 §

LUPAMÄÄRÄYS 7

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaiseen kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödystä vuotuinen kiinteistökohtainen korvaus (*sivutuotekorvaus*).

Sivutuotekorvauksen tulee olla kohtuullinen ottaen huomioon sivutuotteen taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet. Jos kaivosluvan haltija ja kiinteistönomistaja eivät sovi korvauksesta, on se enintään 10 prosenttia sivutuotteesta saadusta myyntitulosta.

Perustelut: Kaivoslaki 101 §

LUPAMÄÄRÄYS 8

Kaivoksen rakentamiseen ja tuotannolliseen toimintaan on oltava kaivosviranomaisen lupa (kaivosturvallisuuslupa).

Perustelut: Kaivoslaki 121 §

LUPAMÄÄRÄYS 9

Tämän päätöksen täytäntöönpanomääräyksen mukaisia toimia ei saa aloittaa, ennen kuin ympäristöviranomaisen on antanut vastaaville toimintoille (lukuun ottamatta moreeninottoa) täytäntöönpanomääräyksen.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole ympäristönsuojelulain, vesilain tai luonnonsuojelulain säännöksiensä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 10

Keliber Technology Oy:n tulee saada täytäntöönpanomääräysalueiden maanomistajilta kirjalliset suostumukset ja huomioida töiden aloittamisen aiheuttamat mahdolliset haitat ja korvaukset ennen täytäntöönpanomääräyksessä tarkoitettujen rakentamistoimenpiteiden aloittamista (niiden rakentamistoimenpiteiden osalta, jotka tapahtuvat ennen kaivoslain 82 §:n tarkoittamaa kaivostoimituksen lunastuslaissa tarkoitettua haltuunottoa).

Perustelut:

Täytäntöönpanomääräyksestä johtuen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee kaivoslain 18 §:n nojalla varmistaa, ettei kaivostoiminnan valmistavista töistä aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

LUPAMÄÄRÄYS 11

Kaivosluvan haltijan on asetettava kaivoslain nojalla määrätyt vakuudet Tukesille seuraavassa esitetyn mukaisesti kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

A) Vakuus avolouhintaosuuteen (yhteensä 95 000 €):

- avolouhoksen aitaus + varoituskyltit = $3900 \text{ m} * 20 \text{ €/m} + \text{varoituskyltit} = 80\,000 \text{ €}$
- kaivosalueen yleinen siistiminen (varikkoalueet ym.) = 15 000 €
- tiestön purkaminen (tiestöä ei pureta; jätetään maanomistajien käyttöön) = 0 €

Kaivosyhtiön tulee asettaa 95 000 euron omavelkainen pankkitakaus viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluttua tämän päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

B) Vakuus rikastamon rakentamiseen ja siihen liittyviin toimintoihin (yhteensä 600 000 €):

- rikastamon, varastojen, rakennuksien ja rakennelmien poisto ja rakennuspohjien siistiminen, jotka eivät sijaitse yhtiön omilla mailla = 500 000 €
- sähkölinjojen + muuntamojen purkaminen = 25 000 €
- vesienkäsittelylaitteiden tasaamistyöt (kaivinkonetyöt) + siistiminen = 45 000 €
- vesienkäsittelyyn liittyvien putkilinjojen ja pumppaamojen poisto = 30 000 €

Kaivosyhtiön tulee asettaa 600 000 euron omavelkainen pankkitakaus täytäntöönpanomääräyksen johdosta ennen rikastamoalueen rakentamistöiden aloittamista tämän päätöksen lupamääräyksiä noudattaen.

C) Vakuus maanalaista kaivostoimintaa varten (yhteensä 55 000 €):

- vinotunnelin suuaukon tukkiminen = 4 x 2000 € = 8 000 €
- ilmanvaihtonousujen tukkiminen (esim. betonikannet) = 3 x 2500 € = 7 500 €
- täyttönousujen tukkiminen = 2 x 2500 € = 5 000 €
- pintapuhaltimien purkaminen = 3 x 6000 € = 18 000 €
- maanalaisen kaivostekniikan purkaminen, ainakin pumppaamojen ja sähkökeskusten poisto sekä koneiden ja laitteiden poisto
Työ- ja konekustannukset = 16 500 €

Kaivosyhtiön tulee asettaa 55 000 euron omavelkainen pankkitakaus ennen Rapasaaren maanalaisen kaivoksen rakentamistöiden aloittamista.

Perustelut:

Kaivoslaki 108 §, 109 § ja 181 §

LUPAMÄÄRÄYS 12

Lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2027. Mikäli Rapasaaren -kaivosalueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaistetaan.

Lupamääräysten tarkistamiseksi kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteistä 1.2.2027 mennessä.

Perustelut:

Kaivoslaki 62 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla.
Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Keliber Technology Oy:lle, Kokkolan kaupungille, Kaustisen ja Kruunupyyn kunnille, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Keski-Pohjanmaan liitolle, Museovirastolle sekä Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeitse tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kokkolan kaupungin sekä Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Keskipohjanmaa -sanomalehdessä. Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1391/2018) mukaisesti 10 000 €. Maksuun lisätään toteutuneet ilmoituskustannukset ja käsittelymaksu. Lasku toimitetaan erikseen.

Perustelut: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävistä maksuista valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 4 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säädökset

Kaivoslaki (621/2011)
Hallintolaki (434/2003)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Muinaismuistolaki (295/1963)
Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

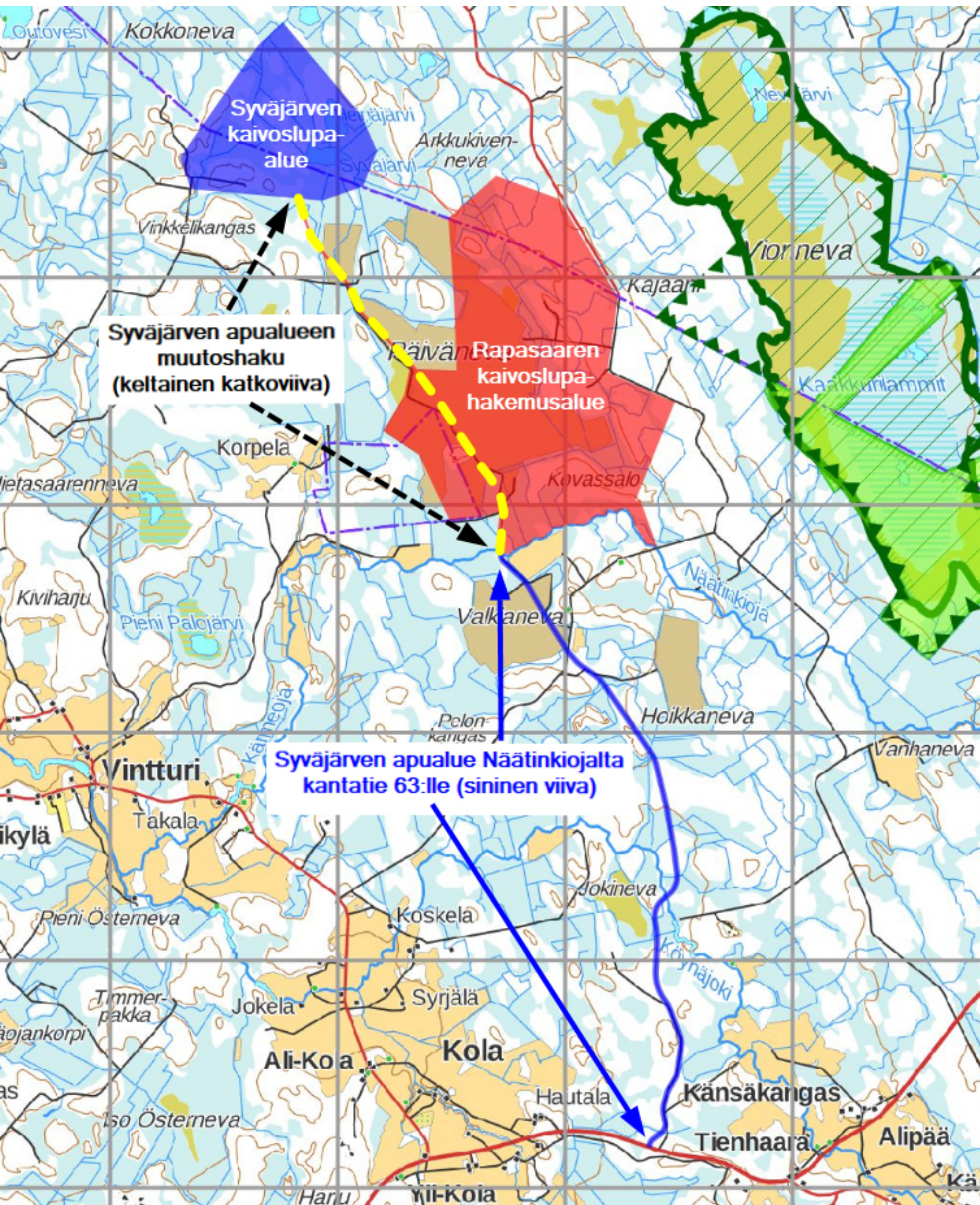
Lisätietoja

Lisätietoja antaa Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Ossi Leinonen ja ratkaissut johtaja Kirsi Levä.

LIITTEET

1. Kaivospiirin kartta
2. Täytöntöönpanomääräyshakemus
3. Annetut lausunnot ja hakijan selitys
4. Valitusosoitus

Rapasaaren kaivoslupahakemukseen liittyvä pyyntö täytäntöönpanomääräyksestä muutoksen hausta huolimatta

Perustelut

1. YLEISET PERUSTEET

Keliber Technology Oy:n litiumhankkeella on useita merkittäviä myönteisiä vaikutuksia mm. ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen maailmanlaajuisesti sekä työllisyyteen ja talouteen paikallisesti ja valtakunnallisesti. Keliberin tavoitteena on olla Euroopan ensimmäinen erittäin puhtaita litiumkemikaaleja omista malmivaroistaan tuottava yhtiö.

Litiumia hyödynnetään erityisesti sähköautojen akuissa, jossa sitä ei voi korvata muilla alkuaineilla. Keliberin hankkeella on tärkeä merkitys erityisesti Euroopalle. Mainittakoon myös, että Euroopan komissio on nimennyt litiumin kriittiseksi raaka-aineeksi syyskuussa 2020. Määrittely sisältää raaka-aineet, joilla on suuri taloudellinen merkitys ja joiden saatavuuteen liittyy mahdollisia riskejä. Sähköiseen liikkuvuuteen siirtymisen kannalta välttämättömänä raaka aineena, litium on sisällytetty luetteloon ensimmäistä kertaa. Euroopassa litiumhankkeita on käynnissä ainoastaan muutamia ja Keliber Technology Oy:n hanke on yksi pisimmälle edenneistä hankkeista.

Keliber Technology Oy:n litiumhanke on kooltaan kansallisesti mittavan kokoinen teollinen hanke, joka perustuu omiin kaivoksiin, joista malmi toimitetaan rikastamolle ja rikaste edelleen Keliberin litiumkemiantehtaalle. Hankkeen kokonaisinvestointi on noin 400 miljoonaa euroa. Projektin suunnitteluvaiheessa keväällä 2022 hankkeessa työskentelee yli 100 asiantuntijaa Keliberin sekä alan suunnittelutoimistojen, palveluntuottajien ja laitevalmistajien palveluksessa. Rakentamisvaiheessa hanke työllistää vuodessa noin 500 henkilöä. Tuotannon aikainen suora työllistävä vaikutus on arviolta noin 200 henkilöä vuodessa. Teollisten hankkeiden epäsuora työllistävä vaikutus on yleisten arvioiden mukaan 2 – 3 kertainen verrattuna suoriin vaikutuksiin. Käyttöhenkilöstön työhönotto ja täsmäkoulutus on aloitettava hyvissä ajoin ennen tuotannon käynnistymistä, jonka vuoksi se on pystyttävä ennakoimaan tarkasti.

23.2.2022

2. KESKEINEN OSA LITIUM-HANKEKOKONAISUUTTA

Rapasaaren kaivoslupahakemusalueella sijaitsevan rikastamon toiminnan aloitus liittyy olennaisesti Syväjärven avolouhoksen ja Kokkolaan rakennettavan litiumkemiantehtaan toimintaan. Niiden rakentaminen ja tuotannon aloitus on ajoitettu yhteensopivaksi rikastamon kanssa. Se edellyttää tarkkaa suunnittelu- ja toteutusaikataulua sekä eri vaiheiden oikea-aikaista rytmittämistä.

Syväjärven avolouhoksen kuntoonpanoon liittyvät työt on jo aloitettu tammikuussa 2022 käynnistämällä alueen ensimmäiset maanrakennusurakat. Kokkolan kemiantehtaan suunnittelu on edennyt toteutukseen tähtäävään yksityiskohtaiseen suunnitteluvaiheeseen ja sen ympäristölupa- ja rakentamislupaprosessit ovat edenneet pitkälle. Tehtaan alueella on käynnistetty ensimmäiset rakentamisen valmistelevat työt ja laajamittaiset rakentamistyöt alkavat kesään 2022 mennessä. Ilman raaka-ainetta kemiantehtaan tuotantoa ei voida aloittaa.

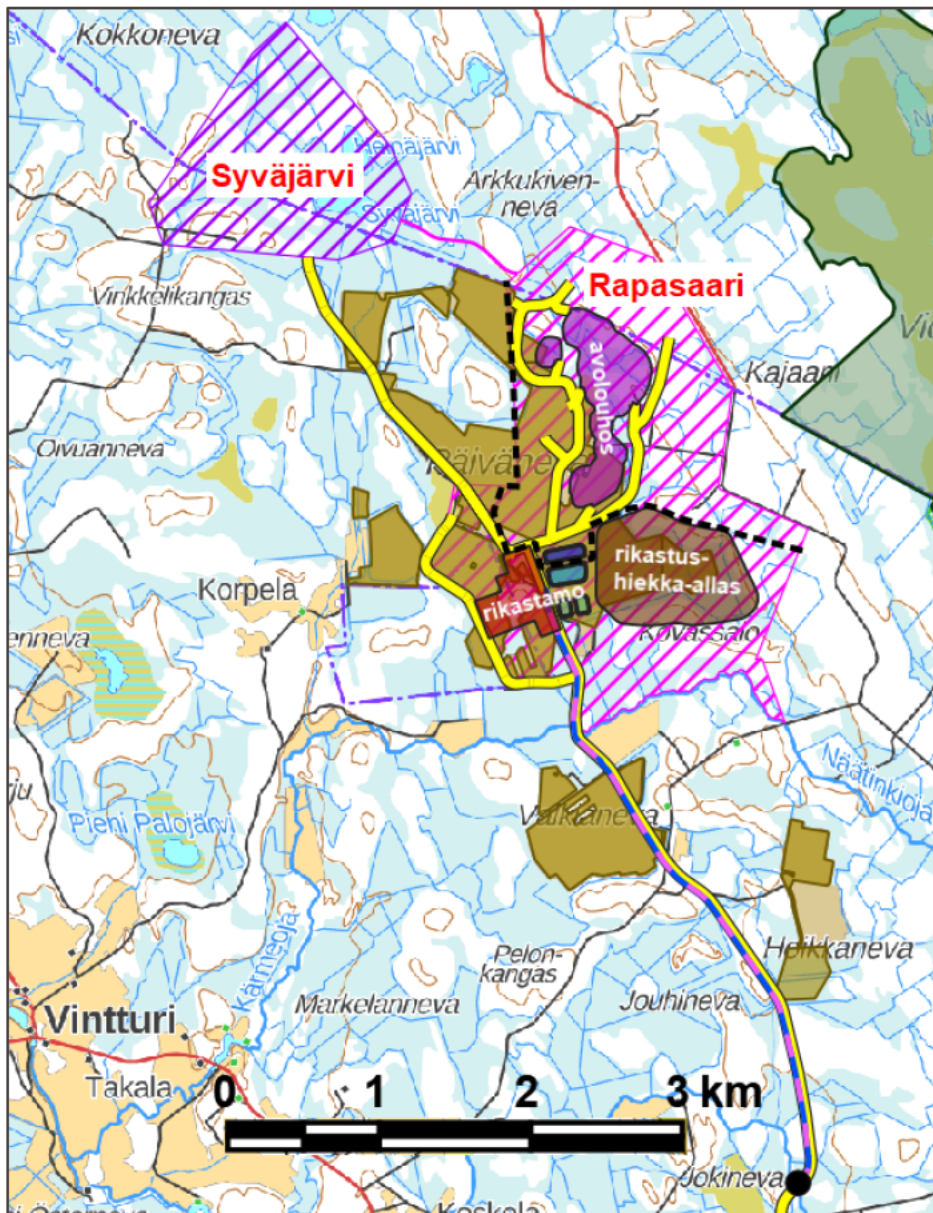
Mikäli rikastamon toiminnan aloitus viivästyisi suunnitellusta, jouduttaisiin hankkeen nykyisiä suunnitteluresursseja merkittävästi vähentämään ja rakennusurakoitsijoiden työt Syväjärvellä keskeyttämään. Kemian tehtaan rakentamisaikataulu jouduttaisiin uudelleenarvioimaan. Tämä johtaisi siihen, että esimerkiksi hankkeen positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset eivät toteutuisi suunnitellusti ja Keliberille aiheutuisi merkittäviä taloudellisia menetyksiä ja lisäkustannuksia. Hankkeen merkittävä viivästyminen on olennainen riski hankkeen toteutumiselle.

3. RAKENNUSTÖIDEN TOTEUTUS

Ennen tuotantovaiheeseen pääsyä rikastamoalueilla suoritettavien rakentamistoimintojen kestoksi on arvioitu noin 2 vuotta. Pitkäkestoisen rakentamisen ja rikastamon toiminnan nopea aloittaminen on luvan saajan kannalta tärkeää ja aloittamisen viivästyminen aiheuttaa hankkeelle merkittävää vahinkoa.

Keskeinen osa rakentamistöistä on teknis-taloudellisesti järkevää toteuttaa vain kesäaikaan. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi erilaiset vaativat maarakennustyöt, kuten tiivisrakennetyöt, jotka ovat myös olennaisia ympäristönsuojelurakenteita. Vastaavasti talviajan ulkopuolelle ajoitetaan mm. rakennusten perustus- ja betonityöt.

Rikastamon tuotannossa tarvittavat altaat ja raakavedenottoon liittyvät rakenteet (Kuva 1) on rakennettava käyttöönottovalmiiksi ja otettava käyttöön noin vuotta ennen suunniteltua tuotannon aloitusta. Altaisiin on tarkoitus varastoida tuotannon aloituksen tarvitsemaa vettä etukäteen. Näin voidaan mm. tasata vedenottoa Köyhäjoesta tuotannon alkuvaiheessa ja vähentää vedenoton vaikutuksia vesistöissä.

Rapasaaren kaivosalue	Avolouhos	Eristerakennealtaat	Vedenottamo	Turvetuotantoalueet
Syväjärven kaivosalue	Rikastamoalue	Kiertovesiallas	Raaka- ja jäteveden siirtolinja	Vionnevan Natura 2000 -alue
Kaivostiet	Rikastushiekka-allas	Kaivosvesiallas	Rikastamon ja kaivoksen toimintojen rajaus	

Kuva 1. Syväjärven kaivosalueen, Rapasaaren kaivoslupahakemusalueen ja Päivänevalle suunnitellun rikastamon sijainnit. Kuvassa on esitetty myös rikastamon päätoiminnot.

23.2.2022

4. TOIMINNAN ALOITUKSEN VAIKUTUKSET

Rikastamon rakentamiseen kuluva aika huomioonottaen on todennäköistä, että mahdollinen asiaan liittyvä valitustuomioistuimen päätös saa lainvoiman ennen varsinaisen rikastustoiminnan aloittamista, tai viimeistään melko pian toiminnan aloittamisen jälkeen. Näin ollen päästöistä tai jätteiden sijoittamisesta aiheutuvat vaikutukset ympäristöön jäisivät lyhytaikaisiksi ja vähäisiksi siinäkin tilanteessa, että ympäristölupa kumottaisiin tai lupamääräyksiä olennaisesti muutettaisiin. Toiminnasta ei aiheudu sellaisia ympäristönsuojelulaissa mainittuja haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voida olennaisilta osin ennallistaa. Muutoksenhaku ei siten tule tarpeettomaksi ja jo tapahtuneen kuormituksen aiheuttamat mahdolliset haitat voidaan poistaa tai ne päättyvät, jos lupapäätös kumotaan.

Rakentaminen ja rikastamon tuotanto sijoittuvat lähes kokonaan laajalle, tuotannossa olevalle turvetuotantoalueelle, jonka luonnontilaa on voimakkaasti muutettu. Turvetuotantoalueelle tehtäviin altaisiin sijoitetaan toiminnan alettua pysyvästi muun muassa rikastushiekkaa ja prefloat-jätettä. Rikastushiekan määrä kasvaa suunnitellulle vuosittaiselle tasolle vasta vuoden 2025 aikana, joten mahdollisen valitusprosessin aikana määrät ovat kokonaisuudessaan vähäisiä. Näiden kaivannaisjätteiden sijoittamiselle tullaan ympäristölupapäätöksessä antamaan lupamääräykset, joita noudattaen ne voidaan pysyvästi sijoittaa alueelle ilman ympäristön pilaantumisen merkittävää vaaraa. Lisäksi alueille tehtävien pohja- ja pintarakenteiden avulla estetään ympäristön pilaantuminen. Jätealue voidaan asianmukaisesti sulkea, mikäli ympäristölupa evätään. Rikastamon alueelle varastoidut kemikaalit ja rikastamon toiminnassa syntyneet muut jätteet poistetaan ja kuljetetaan asianmukaiseen käsittelyyn tai uusiokäyttöön.

Toiminnasta aiheutuvat melu-, pöly- ja tärinähaitat ja käsiteltyjen prosessivesien päästöt voidaan lopettaa, jos ympäristölupa kumotaan. Toiminnasta aiheutuvat päästöt eivät myöskään aiheuta palautumattomia muutoksia ympäristössä tai vesistöjen tilassa.

Rikastamon toiminta käynnistetään Syväjärven avolouhoksen malmilla. Syväjärven avolouhoksen vesien käsittely toteutetaan voimassa olevan lupapäätöksen mukaisesti, eikä vesiä johdeta rikastamolle. Sen vuoksi alkuvuosina rikastamon vesien kokonaismäärä on huomattavasti pienempi kuin tilanteessa, jossa myös Rapasaaren kaivos on toiminnassa. Päivänevan ja Rapasaaren alueen typpikuormitus on alkuvaiheessa maksimissaan noin 5-10% typpikuormituksesta, joka syntyy Rapasaaren avolouhoksen käyttöönoton jälkeen.

Rikastamon toiminnan loppumisen, jätteiden läjitysalueiden pintarakenteiden tekemisen ja vesienkäsittelyjärjestelmien toiminnan varmistamisen jälkeen toiminnasta aiheutuva kuormitus vesistöön pienenee nopeasti lähelle alueella aiemmin vallinnutta tilaa, eikä kuormituksesta aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista.

23.2.2022

Vesilain mukaiset valmistelevat toimenpiteet raakaveden ottamiseen ja ylivesien johtamiseen on mahdollista tehdä tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle erityistä haittaa. Lisäksi valmistelevien toimenpiteiden teon jälkeen olot voidaan palauttaa olennaisilta osin ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumottaisiin tai luvan ehtoja muutettaisiin.

5. VAKUUSESITYKSET

Ehdotetut vakuudet on määritetty riittäviksi kattamaan ympäristön saattaminen ennalleen ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluvan pilaantumisen osalta ja vesilaissa mainittujen vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi. Vakuudet kattavat rikastamo- ja kaivosalueen saattamisen ympäristön sekä yleisen ja yksityisen edun kannalta turvalliseen kuntoon, rikastushiekka-alueen ja muiden altain rakenteiden muotoilun, mahdollisen jätehuollon kustannukset sekä tarkkailun ja seurannan. Lisäksi vakuudet kattavat ne kustannukset, joita voi aiheutua vesilain mukaisten valmistelutöiden ennallistamisesta.

5.1. Ympäristönsuojelulain mukainen vakuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 199 §:n mukaisesti hakijan tulee asettaa hyväksyttävä vakuus ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Vesilain (587/2011) 3 luvun 17 §:n mukaan hakijan on asetettava vakuus päätöksen kumoamisen tai ehtojen muuttamisen varalta.

Keliber esittää ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiseksi vakuudeksi 300 000 € sisältäen 24 % alv:n. Vakuus asetetaan lupapäätöksen mukaisesti Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksi sen hyväksymällä tavalla. Tässä kohdassa esitetty vakuus ei kata kaivannaisjätteiden läjitystä tai sulkemista. Kaivannaisjätteitä koskeva vakuus niiden läjitysalueille ja sulkemista varten on esitetty sulkemissuunnitelmassa ja niitä koskeva vakuus tullaan asettamaan ympäristölupapäätöksessä määrättävällä tavalla kaivannaisjätteiden läjityksen alkaessa.

5.2. Kaivoslain mukaiset vakuudet

Keliber esittää Tukesille kaivoslain (621/2011) 108 §:n mukaiseksi vakuudeksi 95 000 €, joka liittyy avolouhintavaiheen vakuuteen ja se asetetaan omavelkaisena pankkitakauksena. Vakuuden asettamisen ajankohta määrätään kaivoslupapäätöksessä.

Rikastamon sulkemiseen ja sen eri toimintojen ennallistamiseen liittyväksi vakuussummaksi Keliber esittää 600 000 €, joka tulee tarkistaa ympäristöluvassa määrättyjen vakuuksien kanssa, ettei muodostu päällekkäistä vakuuden asettamista samoille sulkemis- ja ennallistamistoimille.

23.2.2022

Lisäksi Keliber esittää Rapasaaren kaivoksen maanalaisen kaivostoiminnan käynnistyttyä 55 000 euron lisävakuutta, jolla katetaan maanalaisen kaivoksen kaivostekniikan purkamiset sekä nousujen ja vinotunnelien sulkemiset.

6. YHTEENVETO

Keliber Technology Oy hakee Päivänevan rikastamon toiminnalle aluehallintoviranomaiselta ympäristönsuojelulain mukaista toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta ja vesilain mukaista valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Päivänevan rikastamo ja sen toiminnot sijaitsevat Rapasaaren kaivoslupahakemusalueella ja lisäksi aputoimintoja myös Syväjärven kaivosalueen apualueella. Keliber Technology Oy hakee Tukesilta Rapasaaren kaivosluvalla täytäntöönpanomääräystä muutoksenhausta huolimatta.

Valmistelevien toimenpiteiden tekoon ja toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta on olemassa perustellut syyt.

Mikäli lupa kumotaan tai lupamääräyksiä muutetaan sen jälkeen, toimittaessa hakemuksen ja annettavan lupapäätöksen mukaan, toiminnasta ei ole aiheutunut sellaisia päästöjä, joita ei voisi olennaisilta osin ennallistaa. Lisäksi valmistelevien toimenpiteiden teosta ei aiheudu vesien käytölle tai luonnolle huomattavaa haittaa. Toiminnan aloitus ja siihen liittyvät valmistelevat työt eivät siten tee mahdollista muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Esitetyt vakuudet riittävät kattamaan

- ympäristön saattamisen ennalleen ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluvan pilaantumisen osalta ja
- vesilaissa mainittujen vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi sekä
- kaivoslain mukaisesti kaivosalueen saattamisen yleisen ja yksityisen edun ja turvallisuuden mukaiseen tilaan.

LAUSUNNON ANTAMINEN TUKESILLE KELIBER OY:N KAIVOSTUPAHAKEMUKSESTA JA KAIVOSLUVAN ALUEMUUTOKSESTA (LUPATUNNUS KL 2019:0004)

24/5.57.577/2021

KHALL 24.05.2021 § 78 Valmistelija ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi puh. 040 7393 977

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) nojalla lausuntoa Keliber Technology Oy:n kaivoslupahakemuksesta ja kaivosluvan aluemuutoksesta. Lausuntoa pyydetään A) Rapasaari-kaivosalueen perustamisesta ja B) Syväjärven kaivosluvan apualueen osittaisesta muuttamisesta Rapasaaren kaivosalueeksi.

A) Rapasaarelle (KaivNro K20191) perustetaan uusi kaivosalue (KL2019:0004). Haettava kaivoslupa-alue sijaitsee Kaustisen kunnan (402,49 ha), Kokkolan kaupungin (57,69 ha) ja Kruunupyyn kunnan (28,79 ha) alueilla. Hakemusalue on yhteispinta-alaltaan 488,97 hehtaaria

B) Syväjärven kaivoslupa-alueeseen haetaan aluemuutosta. Osa Syväjärven apualueesta muutetaan Rapasaaren kaivosalueeksi.

Pääsyy kaivosluvan muuttamiseen on, että alueelle sijoitettava rikastamo-alue tulee kuulua kaivosalueeseen. Rikastamoalue sijoittuu osittain Syväjärven apualueen päälle. Muutoksen yhteydessä muutetaan Syväjärveltä lähtevä ja Rapasaaren pohjoispuolelle yhtyvä apualue kaivosalueeksi.

Kaivosyhtiö hakee kaivoslain 34 §:n mukista lupaa kaivosalueen perustamiseksi Rapasaareen. Alueelle sijoitetaan seuraavat toiminnot:

1. Avolouhos
2. Sivukiviläjitysalue
3. Irtomaiden läjitysalue
4. Räjähdysaine- ja nallivarasto
5. Kaivosvesien laskeutus- ja selkeytysaltaat
6. Rikastamo- ja toimistoalue
7. Prefloat- ja kiertovesialtaat
8. Rikastushiekka-allas
9. Urakoitsija-alue
10. Tieyhteydet: a) yhdystie kantatielle 63, b) malmitie Syväjärven kaivosalueelta ja c) huoltotie Rapasaaren alueelta Syväjärven kaivosalueelle

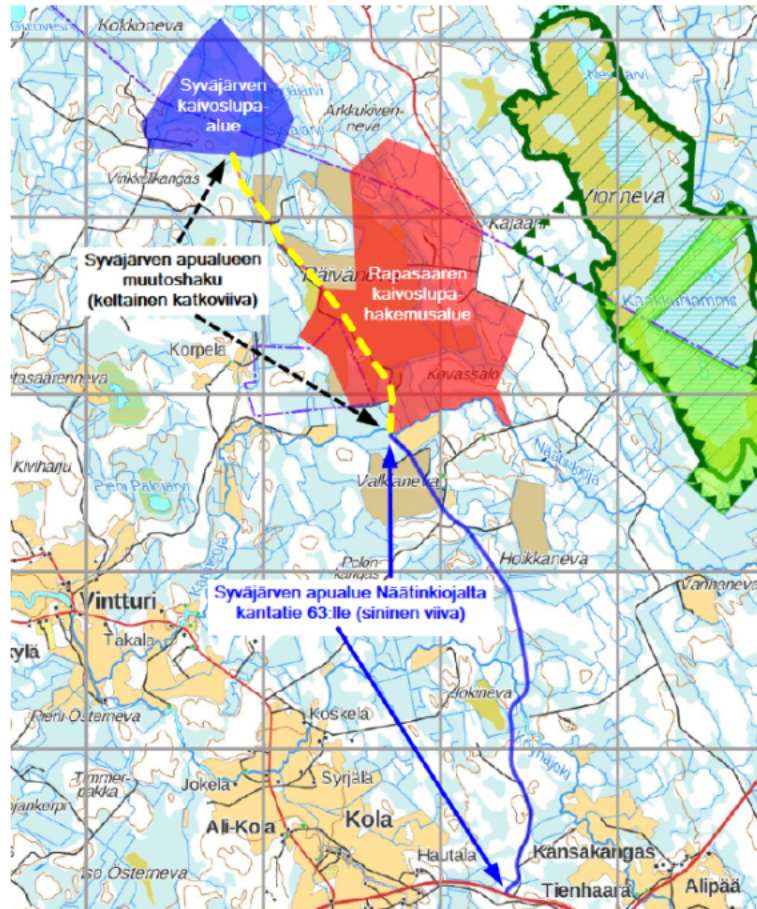
Rapasaaren kaivoslupahakemusalueella ei ole luonnonsuojelukohteita. Natura 2000-verkostoon kuuluvan alueen (Vionneva, FI1000019) kulmaus sijaitsee haettavasta alueesta lähimmillään noin 350 metriä itään. Luonnonsuojeluohjelmaan kuuluva suoalue sijaitsee kohteesta 1,2 km itään. Hakemusalueen eteläosa rajautuu Näätinkiojaan, josta on ympäristöselvitysten ja luontokartoitusten yhteydessä havaittu saukkoja ja taimenia. Lisäksi Näätinkiojan lähimetsiköistä on löydetty merkkejä liito-oravista.

Haettavalla alueella, tai sen välittömässä läheisyydessä, ei ole asutusta. Alueella on yksityisten henkilöiden omistuksessa olevaa metsätalousmaata sekä Oy Alholmens Kraft Ab:n tuotannossa oleva Päivänevan turvesuo. Rikasteen kuljetusreittinä tulee toimimaan Syväjärven kaivoksen apualueeksi varattu yhteystie, joka on suunniteltu siten, että voidaan hyödyntää mahdollisimman paljon olemassa olevia metsäauto- ja turvetuotantoteiden linjauksia.

Kaivos- ja rikastamotoimintaa varten alueelle on käynnistetty osayleiskaavan laadinta hankkeen toteuttamisen mahdollistamiseksi. Lisäksi Päivänevan rikastamoalueelle on suunnitteilla noin 40 hehtaarin kokoinen asema-kaava. Louhosalueella on voimassa Keski-Pohjanmaan vaihemaakunta-kaavat 1-4, jotka ovat Ympäristöministeriön vahvistamat. Maakuntakaavassa on jonkinasteisesti varauduttu kaivostoiminnan seurannaisvaikutuksiin, kuten liikenteen lisääntymiseen kantatiellä 63.

Keliberin päätettyä sijoittaa rikastamo Kalaveden sijaan Päivänevalle päämalmiesiintymien läheisyyteen, aiemmin haettu ja myönnetty Syväjärven kaivosalueen apualue ja nyt haussa oleva Rapasaaren kaivoslupahakemusalue menevät osittain päällekkäin. Keliber hakee tällä kaivoslupahakemuksella muutosta Syväjärven kaivosalueen apualueen pohjoisosaan siten, että apualue alkaisi vasta Rapasaaren kaivosalueen etelärajalta ja jatkuisi siitä etelään samanlaisena kuin Syväjärven kaivostoimituksessa määritettiin kesäkuussa 2019.

Suunniteltu muutos tarkoittaa tälle alueelle sijoittuvien maanomistajien osalta sitä, että he ovat kaivoslain nojalla oikeutettuja Rapasaaren litiumin louhinnasta maksettaviin louhintakorvauksiin.

Esitys kj.

Lausuntonaan Kaustisen kunnanhallitus toteaa Turvallisuus ja kemikaalivirastolle koskien Keliber Technology Oy:n kaivoslupahakemusta ja kaivosluvan aluemuutosta (lupatunnus KL2019:0004 seuraavaa:

Yhteysviranomaisen on tiivistänyt 4.9.2020 YVA-raportin lausunnossaan useita kohteita, joita YVA-selostuksessa on esitetty suppeasti. Näitä kohteita ovat mm. säteilylain mukaiset selvitykset, louhosten laajennusten vaikutukset Natura 2000-alueen vesitaseeseen, maanalaisten louhostoimintojen vaikutukset kalliovesitaseeseen jne. YVA-selostuksessa on mm. vesienkäsittelyt ja vaikutukset ylä- ja alapuolisiin vesistöihin huomioitu suppeasti. Myös rikastamon ja louhoksen toiminnosta sekä kaivannaisjätteiden yhteisvaikutukset typpi-, sulfaatti- ja natriumpäästöjen sekä happoja tuottavien sivukivien yhteisvaikutukset alapuolisiin vesistöihin tulee huomioida ja huomioidaan eteenkin ympäristöluvassa. Alueella tulee olla riittävästi tilaa käsitellä hankealueen pinta- ja prosessivesiä riittävästi myös mahdollisten runsasvetisinä vuosina.

Kunnanhallitus muistuttaa, että hankkeeseen liittyvät vesienhallinta tulee esille myös käynnissä olevassa kaavoituksessa. Alueen kaavoitus on kesken, ja kaavoitusta tehdään yhteistyössä Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan kanssa.

Kaivostoiminnan lopettamisesta on esitetty yleismalkaisesti. Alueen maise-

mointi ja jälkikäyttötavat tulee esittää luvan myöntämisen yhteydessä. Keli-ber Oy on esittänyt Rapasaaren kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuudeksi 95 000 euroa omavelkaisena pankkitakauksena. Alueen laajuus, louhostoiminnan syvyys ja pitkäaikaiset vaikutukset huomioiden, tulee vakuuden riittävyys tarkistaa. Maisemoinnin piiriin kuuluvat louhosten lisäksi myös sivukivien läjitysalueet, prefloat- ja kiertovesialtaat, rikastushiekka-allas sekä vesienkäsittelyalueet. Maisemointiin liittyvät myös jälkitarkkailu- ym. velvoitteet, joista tarkemmin ympäristöluvassa.

Mikäli rikastushiekka-altaat kuuluvat kaivoslain piiriin, tulee altaiden pato-
turvallisuudet huomioida lupakäsittelyssä.

Päätös

Hyväksyttiin.

- () tiedoksi
(x) toimenpiteitä varten

Toimituskirjan oikeaksi todistaa:
Kokkolassa 9.6.2021

Hallintojohtaja

Ben Weizmann

JAKELU

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Lausunto Keliber Technology Oy:n kaivoslupahakemuksesta / Rapasaari K20191 ja Syväjärvi K20181 / Tukes

391/11.01.00/2019

KH § 280

Valmistelijat: Ympäristötarkastajat Tuomas Hirvijoki ja Jenni Silvola

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) nojalla Kokkolan kaupungin lausuntoa kaivoslupahakemuksesta KL2019:0004. Lausunto tulee antaa 16.6.2021 mennessä lupatunnus (KL2019:0004) mainiten. Hakemusasiakirjat ovat oheismateriaalissa A ja nähtävillä Kokkolan kaupungin internetsivuilla sekä Tukesin internetsivuilla osoitteessa:
<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Oheismateriaali

Hakemusasiakirjat

Kaivosyhtiö Keliber Technology Oy hakee kaivoslain (621/2011) mukaista kaivoslupaa Kaustisen kunnan ja Kokkolan kaupungin rajalle sijoittuvalle alueelle. Pieni alue hakemusalueen länsiosasta ulottuu Kruunupyyn kuntaan kuuluvaan erillismaa-alueeseen (enklaavi). Kaivoslupaa haetaan litiummalmin louhimiseksi Rapasaaren esiintymästä ja rikastamon sijoittamiseksi läheiselle Päivänevan alueelle.

Asian aikaisempi käsittely

Asia on tullut vireille 18.4.2019. Asiaa on aikaisemmin käsitelty kaupunginhallituksen kokouksessa 30.6.2019 (KH § 272), jolloin kaupunginhallitus totesi, että kaivoslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Tämän jälkeen suunnitelmat ovat muuttuneet ja hakemus on kuulutettu uudelleen 10.5.2021.

Tausta

Kaivoksen perustamiseen ja kaivostoiminnan harjoittamiseen on ol-

tava kaivoslain 16 §:n mukaan lupa (kaivoslupa). Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavat määräykset. Keliber Technology Oy:n hakema kaivoslupa-alue sijaitsee Kaustisen kunnan (402,49 ha), Kokkolan kaupungin (57,69 ha) ja Kruunupyyn kunnan (28,79 ha) alueilla. Hakemusalue on yhteispinta-alaltaan 488,97 hehtaaria. Tarkempi sijainti on esitetty liitteessä A.

Liite A § 280

Sijaintikartta

Toiminnan vaikutukset

Rapasaaren louhosta koskevan ympäristölupahakemuksen laadintaan liittyvät selvitystyöt ja tutkimukset ovat käynnissä. Rapasaaren ympäristövaikutusten arviointimenettely on osa Keski-Pohjanmaan Litiumprovinssin laajennuksen YVA-ohjelmaa, jonka arviointiselostus on valmis. Kaupunginhallitus antoi lausunnon YVA-selostuksesta 25.1.2021 (KH § 55). Yhteysviranomaisena toimiva Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus antoi perustellun päätelmän YVA-selostuksesta 29.3.2021.

Hakemus

Hakija katsoo, että heillä on käytössään tarvittava asiantuntemus ja muut edellytykset huolehtia toiminnan turvallisuudesta, seurata ja rajoittaa toiminnan vaikutuksia sekä louhia ja hyödyntää kaivosmineeraalit tuhmaamatta ja tulevaa käyttöä vaarantamatta. Rapasaaren osalta louhinnan on tarkoitus alkaa vuonna 2028.

Hakija esittää kaivostoiminnan lopettamiseen liittyväksi vakuudeksi 95 000 euroa. Tämä sulkemistoimenpiteisiin tarkoitettu Kaivoslain mukainen vakuus asetetaan kaivosalueen rakennusten purkamiseen ja turvallisuuden varmistamiseen, kuten avolouhosten merkitsemiseen ja aitaamiseen sekä turvallisuusnäkökohtien mukaiseen maise-mointiin. Kaivos- ja rikastamoalueelle laaditaan alustava sulkemissuunnitelma sisältäen suunnitelman sen etenemisestä. Sulkemissuunnittelu etenee ja tarkentuu vaiheittain kaivoksen suunnittelun ja valmistelun sekä varsinaisen kaivos- ja rikastustoiminnan aikana. Tukes lupaviranomaisena päättää vakuuden lopullisesta suuruudesta päätöksessään.

Lausuntoesitys

Kaivosluvan haltijan on maksettava kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille kaivoslain 100 §:n mukainen vuotuinen louhintakorvaus sekä 101 §:n mukainen muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödystä vuotuinen kiinteistökohtainen sivutuotekorvaus. Tämän tulee tarkoittaa myös kaivosluvan aluemuutoksen aluetta.

Kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus tulee asettaa riittävän suureksi. Lupaviranomaisen tulee vakuuden suuruutta arvioitaessa huomioida sulkemistoimenpiteiden todelliset kustannukset kaikissa osa-alueissa. Vaihtoehtoisesti vakuuden suuruutta tulee tarkistaa kaivoslain 109 §:n mukaisesti.

Kaivoslupahakemuksen liitteen 10 mukainen selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta on riittävä. Hakijan asiantuntemus voidaan todeta riittäväksi. Kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät kaivoslain osalta.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää esittää ylläolevan lausunnon Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesille.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

LAUSUNTO
15.6.2021

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO TUKES
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lähete 10.5.2021 Kaivoslupahakemuksesta kuuleminen KL2019:0004

**LAUSUNTO KELIBER OY:N RAPASAAREN JA SYVÄJÄRVEN ESIINTYMÄN KAIVOSLUPAHAKEMUKSESTA
KL2019:0004**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES on pyytänyt viiteasiakirjalla Keski-Pohjanmaan liitolta lausuntoa kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla kaivoslupahakemuksesta KL2019:0004. Kaivoslupahakemuksen mukaan Keliber Oy hakee kaivoslain 34 §:n mukaisesti lupaa kaivosalueen perustamiseksi Kokkolan kaupungin ja Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien rajalle sijoittuvien Rapasaaren ja Syväjärven esiintymien alueelle litium-malmin louhimiseksi ja rikastamiseksi. Kaivoslain 16 §:n perusteella kaivoksen perustamiseen ja kaivostoiminnan harjoittamiseen on oltava lupa.

Asia on tullut Syväjärven osalta vireille 18.4.2019 Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon Keliber Oy:n jättämällä hakemuksella. Alkuperäinen hakemus kuulutettiin 17.5.2019. Keski-Pohjanmaan liitto on antanut lausunnon hakemuksesta 25.6.2019. Nyt lausuttavana oleva hakemus sisältää Uuden Rapasaaren kaivosalueen (KaivNro K20191) sekä aluemuutoksen Syväjärven kaivoslupa-alueeseen (KaivNro K20181). Pääsyy muuttamiseen on se, että alueelle sijoitettavan rikastamoalueen tulee kuulua kaivosalueeseen.

Keski-Pohjanmaan liitto antaa tällä asiakirjalla lausuntonsa hakemukseen kaivoslain 34 §:n mukaisesti lähinnä maakuntakaavoituksen ja aluekehittämisen näkökulmasta.

Haettava kaivoslupa-alue sijaitsee Kokkolan kaupungin ja Kaustisen sekä osin Kruunupyyn kuntien alueilla. Keski-Pohjanmaan maakuntakaavoitusta (koskee tässä tapauksessa Kokkolan kaupunkia ja Kaustisen kuntaa) on tehty vaiheittain. Nykyisin voimassa olevia vaihekaavoja on neljä. Maakuntakaavan 1. vaihekaava on vahvistettu 24.10.2003, 2. vaihekaava 29.11.2007, 3. vaihekaava 8.2.2012 ja 4. vaihekaava 22.6.2016. Viidennen vaihemaakuntakaavan valmistelu on aloitettu. Ote Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan vaihekaavojen yhdistelmässä (vahvistetut vaihekaavat 1–4, 5. vaihekaavan ehdotus) kaivoslupahakemuksen alueet on osoitettu kaivosalueeksi soveltuvaksi alueeksi. Tämän lisäksi Rapasaaren kaivosalueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Päivänevan turvetuotantoalue sekä turvetuotantovyöhyke. Syväjärven kaivosalueen ja Rapasaaren kaivosalueen itäpuolella sijaitsee Vionnevan suojelualue, jonka kaavamerkinnäksi on esitetty SL3 eli soidensuojeluohjelman mukaan perustettu tai perustettavaksi tarkoitettu suojelualue. Kyseessä on myös Natura 2000 -suojelualue.

Keski-Pohjanmaan litiumvarantojen hyödyntäminen akkukemikaaleiksi on ollut yksi Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman keskeisimmistä tavoitteista yli kymmenen vuoden ajan. Keski-Pohjanmaan maakunnan selkeä tahto on hyödyntää alueen litiumvarannot elinvoiman kohottamiseksi ja samalla osallistua ilmastonmuutoksen vastustamiseen edistämällä litiumioniakkuautojen yleistymistä.

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset, kuten esimerkiksi määräykset haitallisten vaikutusten välttämiseksi, ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi. Kaivoslupa määrää myös toimenpiteet siitä, miten kaivosmineraalien tuhlaus estetään ja miten kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta.

Hakija on esittänyt hakemusasiakirjoissa selvityksen, kuinka toiminta aiotaan järjestää kaivoslain 52 §:n määräysten mukaisesti. Asiakirjojen perusteella hakija katsoo, että heillä on käytössään tarvittava asiantuntemus ja muut edellytykset huolehtia toiminnan turvallisuudesta, seurata ja rajoittaa toiminnan vaikutuksia sekä louhia ja hyödyntää kaivosmineraalit tuhlaamatta ja tulevaa käyttöä vaarantamatta.

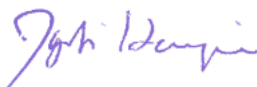
Hakija esittää Rapasaaren ja Syväjärven kaivostoiminnan lopettamiseen liittyväksi vakuudeksi 95 000 euron omavelkaista pankkitakausta. Kaivoslain mukainen vakuus asetetaan kaivosalueen maisemointiin, rakennusten purkamiseen ja turvallisuuden varmistamiseen, kuten avolouhosten merkitsemiseen ja aitaamiseen. Tukes lupaviranomaisena päättää vakuuden lopullisesta suuruudesta päätöksessään.

Syväjärven kaivosluvan muutoshakemus ja yhdistäminen Rapasaaren kaivoslupahakemukseen sekä rikastamon sijoittaminen alueella on hyvä ympäristön kannalta. Muutos vähentää rikasteen kuljetusmatkoja.

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että hakemusasiakirjojen perusteella kaivoslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset Rapasaaren ja Syväjärven osalta täyttyvät.

Lisätietoja: yhteyspäällikkö Teppo Rekilä teppo.rekila@keski-pohjanmaa.fi.

Keski-Pohjanmaan liitto

Jyrki Kaiponen
Maakuntajohtaja

Teppo Rekilä
Yhteyspäällikkö

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI
kaivosasiat@tukes.fi

Viite Lausuntopyyntö 10.5.2021, KL2019:0004

Kuuleminen Keliber Technology Oy:n kaivoslupahakemuksesta ja kaivosluvan aluemuutoksesta

Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) on 10.5.2021 pyytänyt kaivoslain (621/2011) nojalla lausuntoa Etelä Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (jäljempänä ELY keskus) Keliber Technology Oy kaivoslupahakemuksesta ja kaivosluvan aluemuutoksesta:

- a) Rapasaari -kaivosalueen perustaminen
- b) Syväjärven kaivosluvan (KaivNro K20181, lupatunnus KL2018:0001) apualueen osittainen muuttaminen Rapasaaren kaivosalueeksi.

ELY keskuksen lausunto

Kaivoslain (621/2011) tarkoituksena on edistää kaivostoimintaa ja järjestää sen edellyttämä alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Lain tarkoituksen toteuttaminen edellyttää yleisten ja yksityisten etujen turvaamista ottaen erityisesti huomioon toiminnan vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön sekä luonnonvarojen säästävä käyttö. Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarvittavat määräykset.

Rapasaaren kaivosalueen perustaminen

Hakemuksessa toiminnan vaikutuksia vesiin ei ole kuvattu, vaan on viitattu YVA selostukseen ja asiasta laadittuun Perusteltuun päätelmään. YVA-arvioinnin yhteydessä vesienhoitoryhmä on kommentoinut asiaa laajasti ja uusii siltä osin silloin lausuttua. Vaikutuksia on osittain kuvattu ja arvioitu hyvin, mutta epäselvyyksiä jää vielä, mm. joidenkin aineiden vaikutuksia ei olla ollenkaan arvioitu ja aineiden mahdollinen yhteisvaikutus on täysin jätetty huomioimatta.

Perustellussa päätelmässä kommentoidaan vaikutukset pintavesiin seuraavasti: Arviointiselostuksen mukaan arviointi sisältää suuria

epävarmuustekijöitä. Arvioinnissa ei ole huomioitu mm. haitta aineiden pidättymistä purku-uoman alkuosaan eikä kaivannaisjätteiden tai sivukivialueiden suotovesien pitkäaikaisia vesistövaikutuksia. Kun huomioidaan lisäksi muut edellä mainitut asiat sekä mahdollisista häiriötilanteista aiheutuvat riskit mm. lähtevän veden pH:ssa ja sitä kautta haitta aineiden kulkeutumisessa vesistöön, hankkeen vesistövaikutuksia voidaan pitää kokonaisuutenaan arvioinnissa esitettyä merkittävämpinä.

YVA arvioinnin yhteydessä jäi myös epäselväksi, mikäli kaivosalueen vesiä johdetaan Näätinkiojaan tai Köyhäjokeen. Samalla jää myös epävarmaksi, mistä prosessivesiä otetaan, Näätinkiojasta vai Köyhäjoesta. Hakemusasiakirjoissa mainitaan, että toteutuksessa tullaan ottamaan huomioon Näätinkiojan taimenet ja alueella havaitut saukot ja liito-oravat, mutta täsmennystä, millä lailla, ei esitetä.

Esitettyjen tietojen perusteella vesienhoitoryhmän on vaikea ottaa vahvasti kantaa, mikäli Rapasaaren kaivosalueen perustaminen on lain tarkoituksen mukaisesti ekologisesti kestävää pintavesien osalta.

Kaivoksen valmistelu, toiminta ja lopettamiseen liittyvät jälkitoimenpiteet on toteutettava niin, ettei niillä heikennetä kaivoksen alapuolisten vesistöjen ja pienvesien ekologista ja kemiallista tilaa Haitallisten pintavesivaikutusten lieventämiseksi tulee kaivos ja rikastamotoiminnoissa varautua riittävällä vedenpuhdistuskapasiteetilla ja happamuuden säädöllä.

Vesihuoltoryhmän näkemyksen mukaan poikkeus ja häiriötilanteita varten kaivoslupa-asiassa toiminta-alueita on hyvä rajoittaa/lokeroida, viivyttää tai varustaa sulkumekanismeilla, jolloin mahdolliset, esimerkiksi jäte- ja hulevesien mukana tulevat sammutusvedet tai kemikaalivuodot voidaan rajoittaa pienille alueille.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on 10.3.2021 antanut YVA yhteysviranomaiselle luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausunnon (EPOELY/677/2021) Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen Natura arvioinnista, joka kohdistuu Vionnevan Natura 2000 alueeseen (FI1000019, SAC/SPA) Luonnonsuojeluyksikkö on antamassaan lausunnossa todennut, ettei puutteellisena laaditun arvioinnin vuoksi voida sulkea pois mahdollisia merkittäviä vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Jotta hankkeen vaikutuksista Vionnevan Natura alueeseen voidaan varmistua, tulee tehtyä arviointia täydentää lausunnossa esitetyn mukaisesti. Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi ja lausunnot osoittavat merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 verkostoon.

*Syväjärven kaivosluvan (KaivNro K20181, lupatunnusKL2018:0001)
osittainen muuttaminen Rapasaaren kaivosalueeksi*

Vesienhoidon näkökulmasta ja vesistövaikutuksien osalta voi olettaa, ettei alueen siirtäminen yhdestä kaivosluvasta toiseen muuta vaikutuksia vesistöön tai vesientilaan. Tarkkaa muutos tai siirto jää vähän epäselväksi, koska muutosta esittävät liitteet 14 ja 15 puuttuvat hakemuksen liitetiedoista.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut vesienhoitoryhmästä Lotta Eklund, vesihuoltoryhmästä Sirpa Lindroos sekä vesien ja maatalouden ympäristönsuojeluryhmästä Mika Savolainen.

Luonnonsuojeluyksikön päällikkö

Leena Rinkineva-Kantola

Ylitarkastaja

Johanna Kullas

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti

TIEDOKSI

Keliber Technology Oy

Tämä asiakirja EPOELY/2141/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2141/2018 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kullas Johanna 30.06.2021 16:50

Ratkaisija Rinkineva Kantola Leena 30.06.2021 17:16

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI

Keliber Technology Oy, Rapasaaren kaivoslupahakemus

VASTINEET ANNETTUIHIN LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on varannut Keliber Technology Oy:lle tilaisuuden vastineen antamiseen Rapasaaren kaivoslupahakemuksesta annettuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin (yhteensä 6 kpl).

Lausuntojen ja muistutuksen keskeiset asiat on esitetty ensin ja luvanhakijan vastine niihin sen jälkeen. Huomioitakoon, että tässä asiakirjassa ei ole kirjoitettu sanasta sanaan annettuja lausuntoja, muistutuksia tai mielipiteitä.

Annetut lausunnot ja muistutukset:

1. Keski-Pohjanmaan liitto
2. Kaustisen kunta
3. Kokkolan kaupunki
4. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Etelä-Pohjanmaan ELY)
5. Oy Alholmens Kraft Ab
6. XXXXXXXXXX

Annetut lausunnot ja vastineet

1. Keski-Pohjanmaan liiton lausunto

Tiivistelmä 15.6.2021 annetusta lausunnosta:

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa antamassaan lausunnossa, että yksi Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman keskeisimmistä tavoitteista yli kymmenen vuoden ajan on ollut alueen litiumvarantojen hyödyntäminen alueen elinvoiman kohottamiseksi ja samalla osallistua ilmastonmuutoksen vastustamiseen edistämällä litiumioniakkuautojen yleistyistä.

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan vaihekaavojen yhdistelmässä kaivoslupahakemusalueet on osoitettu kaivosalueiksi soveltuviksi. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että hakemusasiakirjojen perusteella kaivoslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset Rapasaaren ja Syväjärven osalta täyttyvät.

Vastine:

Keliber Technology Oy on samaa mieltä, että alueen litiummalmien hyödyntämiseen tähtäävä hanke on merkittävä paikallisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja myös EUn tasolla.

2. Kaustisen kunnanhallituksen lausunto

Tiivistelmä 24.5.2021 annetusta lausunnosta:

Kaustisen kunnanhallitus tuo esille Rapasaaren kaivoslupahakemukseen liittyvässä lausunnossaan mm. seuraavat asiat, joita on sen mielestä YVA-selostuksessa käsitelty suppeasti tai yleismalkaisesti:

- a) säteilylain mukaiset selvitykset
- b) louhosten laajennusten vaikutukset Natura2000-alueen vesitaseeseen
- c) maanlaisten louhostoimintojen vaikutukset kalliovesitaseeseen
- d) vesienkäsittelyt ja vaikutukset ylä- ja alapuolisiin vesistöihin
- e) rikastamon ja louhoksen toimintojen sekä kaivannaisjätteiden yhteisvaikutukset vesistöihin
- f) varautuminen pinta- ja prosessivesien käsittelyssä myös runsasvetisiin vuosiin
- g) kaivostoiminnan lopettaminen maisemointineen ja jälkikäyttötapoineen

Kaustisen kunnanhallituksen lausunnon mukaan esitetyn vakuuden (95 000 euroa) riittävyys tulee tarkistaa.

26.8.2021

Vastine:

Keliber Technology Oy on jättänyt Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle Rapasaaren kaivoksen ja Päivänevan rikastamon ympäristö- ja vesitalouslupahakemukset 30.6.2021. Osana ympäristölupaprosessia Keliber on teettänyt asiantuntijayhtiöillä laajoja ja yksityiskohtaisia selvityksiä mm. vesienhallinnasta ja vesitaseesta, toimintojen vaikutuksista vesistöihin ja Natura2000-alueeseen, kaivoksen ja rikastamon sulkemisistä sisältäen maisemointi- ja jälkityöt. Lisäksi ympäristölupahakemusta tullaan vielä täydentämään lisätutkimuksilla ja -selvityksillä alkusyksyn kuluessa.

Keliber tulee toimimaan kaivoksilla ja rikastamolla aluehallintoviraston määräämien ympäristölupaehtojen mukaisesti.

Kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus kattaa kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimienpiteet: kaivosalueen saattaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon sekä huolehdittava sen kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista. Tämän lisäksi ympäristöluvassa tullaan määrittämään ympäristönsuojelulain 59 §:n mukainen vakuus, joka kattaa kaivannaisjätteen jätealueiden (sivukivialueen ja rikastushiekka-altaan) maisemoinnit ja jälkihoidot, vesienkäsittelyn varmistamiset ja toiminnan jälkeisen tarkkailun. Keliber on esittänyt Tukesille kaivoslain mukaiseksi vakuudeksi 95 000 euroa. Tämän lisäksi Keliber on esittänyt aluehallintovirastolle ympäristöluvan mukaiseksi vakuudeksi 1 672 027 euroa alueen jälkihoidon toteuttamiseksi. Tämä vakuus asetetaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen eduksi.

3. Kokkolan kaupunginhallituksen lausunto

Tiivistelmä 7.6.2021 annetusta lausunnosta:

Kokkolan kaupunginhallitus on lausunnossaan tuonut esille louhinta- ja sivutuotekorvaukset sekä vakuuden riittävyyden varmistamisen. Rapasaaren kaivoslupahakemuksen osalta todetaan, että kaivoslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Vastine:

Keliber Technology Oy:llä ei ole kommentoitavaa Kokkolan kaupunginhallituksen lausuntoon.

4. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tiivistelmä 30.6.2021 annetusta lausunnosta:

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on antamassaan lausunnossa (dnro EPOELY/2141/2018) tuonut esille mm. seuraavia asioita

- a) kaivoslupahakemuksessa ei ole lausunnon mukaan kuvattu toiminnan vaikutuksia vesiin

26.8.2021

- b) YVA-selostuksesta annetun perustellun päätelmän kommentteja: pintavesiin tapahtuvan vaikutuksen ja sen arvioinnin suuret epävarmuustekijät ja puutteet, mm. haitta-aineiden pidäytyminen purku-uoman alkuosaan, sivukivialueiden suotovesien pitkäaikaiset vesistövaikutukset, häiriötilanteiden päästöt
- c) kaivosalueen vesien johtamispaikka ja prosessivesien ottopaikka on mainittu epäselväksi: Näätinkioja tai Köyhäjoki

ELY-keskus toteaa, että kaivoksen valmistelu, toiminta ja lopettamiseen liittyvät jälkitoimenpiteet on toteutettava niin, ettei niillä heikennetä kaivoksen alapuolisten vesistöjen ja pienvesien ekologista ja kemiallista tilaa. Haitallisten pintavesivaikutusten lieventämiseksi tulee kaivos- ja rikastamotoiminnoissa varautua riittävällä vedenpuhdistuskapasiteetilla ja happamuuden säädöllä.

ELY-keskuksen vesihuoltoryhmän näkemyksen mukaan poikkeus- ja häiriötilanteita varten kaivoslupa-asiassa toiminta-alueita on hyvä rajoittaa tai lokeroita, viivyttää tai varustaa sulkumekanismeilla.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on YVA-yhteysviranomaiselle 10.3.2021 antamassaan Natura-arvioinnin lausunnossa todennut, että Vionnevan Natura-alueen arviointia tulisi täydentää pölypäästöjen vaikutustavalla luontotyyppeihin sekä pölypäästöjen vaikutusarvioinnilla.

Vastine:

Rapasaaren kaivoslupahakemuksessa ei ole kuvattu vaikutuksia vesistöön, koska ne on katsottu kuuluvan selostettaviksi ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksissa. Keliber Technology Oy on teettänyt lukuisia tutkimuksia, selvityksiä ja vesitasemallinnuksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksissa.

Tehtyjen tutkimusten perusteella Päivänevan tuotantoalueen poistovedet lisäävät vesien johtamispaikaksi ja prosessivesien ottopaikaksi valitun Köyhäjoen fosfori- ja typpipitoisuuksia, mutta kuormituksen lisäys ei ekologisen tilan arvioinnissa muuta tyyppiä ja fosforin osalta luokkaa nykyisestä. Lisäksi sulfaattikuormitus ei ole niin suurta, että se aiheuttaisi Köyhäjokeen tai sen alapuolisiin vesimuodostumiin sellaista pitoisuuden nousua, joka voisi heikentää vesimuodostumien ekologisen tilan biologisia muuttujia.

Keliberin Päivänevan tuotantoalueen toteuttaminen ei estä vesienhoidon ja merenhoidon tavoitteiden eikä vesiensuojelun toimenpidesuunnitelmien toteutumista. Myöskään tuotantoalueen alapuolisten vesien virkistyskäyttöön, vapaa-ajan kalastukseen tai ravustukseen ei arvioida aiheutuvan haittaa.

Natura-arviointia on täydennetty ELY-keskuksen lausunnossa esitettyjen puutteiden osalta. Tutkimuksin on arvioitu kaivoshankkeen pölyvaikutukset Natura-alueen suojeluperusteluluontotyypeille korkeintaan vähäisiksi, kun huomioidaan lievennystoimet, esim. teiden kunnossapito, nopeusrajoitukset, kastelu, rikastushiekka-alueen pinnan pitäminen kosteana, poravaunujen pölykeräysjärjestelmät ja esimurskauksen sijoitta-

26.8.2021

minen rakennusten sisälle. Natura-alueen eheyteen hankkeen pölyvaikutukset arvioidaan merkittävydeltään vähäisen kielteisiksi.

5. Oy Alholmens Kraft Ab:n muistutus

Tiivistelmä 16.6.2021 annetusta muistutuksesta:

Oy Alholmens Kraft Ab toteaa, että Rapasaaren kaivosalue sijoittuu suurelta osiltaan yhtiön omistaman ja osin vuokraaman Päivänevan turvetuotantoalueelle. Alholmens Kraft edellyttää, että kaivosalueen käytöstä sovitaan käynnissä olevissa neuvotteluissa ja että yhtiön kaikki menetykset korvataan.

Vastine:

Keliber Technology Oy on neuvotellut Oy Alholmens Kraft Ab:n kanssa hyvässä ja rakentavassa hengessä. Tavoitteena on päästä molempia yhtiötä tyydyttävään sopimusratkaisuun ja korvausmenettelyyn. Neuvotteluja on pohjustettu riippumattomien asiantuntijoiden selvityksillä, mm. turpeen määrän ja arvon määrittämisellä.

6. [REDACTED] mielipide ja muistutus

Tiivistelmä 7.6.2021 annetusta muistutuksesta:

Maanomistaja [REDACTED] vastustaa Rapasaaren kaivosalueen ja Syväjärven kaivosalueen apualueen perustamista omistamalleen maalle ja siihen liittyville alueille sekä koko kaivoshanketta.

Hän tuo esiin kirjallisessa mielipiteessä ja muistutuksessa, että hänen omistamallaan metsäpalstalla kasvaa harvinainen paksukaarnainen kaarnakuusi. Hän muistuttaa myös, että taloudellisista korvauksista ei ole mitään mainintaa.

[REDACTED] mukaan mahdollisen kaivostoiminnan myötä mm.

- kaivosalueen kasvillisuus ja eläimistö tuhoutuvat
- Näätinkiojan saukot häviävät ja kalat vaarantuvat
- alueen susiyhdyskunta vaarantuu
- ihmisten virkistys- ja retkeilykäyttö katoaa kaivostoiminnan vuoksi

Hän mainitsee myös, että valumavesien haitallisten metallien ja muiden aineiden yhdistevaikutuksia ei ole arvioitu, esim. happamuuden muutoksia, liukenevuutta ja typen rehevöitymisvaikutuksia. Lisäksi hänen mukaansa sivukivien metalleja ja muita vaarallisia aineita ei ole otettu huomioon ympäristöhaittoina.

[REDACTED] tuo esiin, että kaivosyhtiön vakuudet kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitöihin on oltava riittävät. Lisäksi hän mainitsee, että verotuksellinen vaikutus ei ole tiedossa.

26.8.2021

Hän kirjoittaa myös kunnan lisääntyvistä infrainvestoinneista, mm. uusien koulujen, päiväkotien, asuntojen sekä terveys- ja virkistyspalvelujen tarpeista, jotka aiheutuvat työntekijämäärän ja asukasluvun kasvusta.

Vastine:

Keliber Technology Oy ottaa huomioon kaikessa rakentamisen ja operatiivisen toiminnan suunnittelussaan luonnon, ympäristön ja vesistöjen suojelunäkökulmat. Keliber suunnittelee toimintonsa siten, että [REDACTED] maapalstalta löydetty paksukaarnainen kuusi tulee suojelluksi. Muutoinkin Näätinkiojan puronvarsimetsät Rapaasaaren kaivoshakemusalueen eteläosassa jäävät nykyiseen tilaan keskeisiltä osiltaan koskemattomiksi, sillä kaivos- ja rikastamotoiminnot keskittyvät Päivänevan turvesuolle ja sen välittömään läheisyyteen. Luottamukselliset Vionnevan Natura-alueen linnustoselvitykset on päivitetty ELY-keskuksen ja Metsähallituksen edellyttämällä tavalla.

Toiminnan vaikutuksia on kuvattu yksityiskohtaisesti aluehallintovirastolle jätetyssä ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksissa 30.6.2021. Hakemuksia täydennetään lisäselvityksillä alkusyksyn aikana. Kaivos- ja rikastamotoimintojen käynnistyttyä Keliber tulee noudattamaan ympäristö- ja vesitalousluvissa määrättyjä lupaehtoja.

Kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus kattaa kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimpiteet: kaivosalueen saattaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon sekä huolehdittava sen kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista. Tämän lisäksi ympäristöluvassa tullaan määrittämään ympäristönsuojelulain 59 §:n mukainen vakuus, joka kattaa kaivannaisjätteen jätealueiden (sivukivialueen ja rikastushiekka-altaan) maisemoinnit ja jälkihoidot, vesienkäsittelyn varmistamiset ja toiminnan jälkeisen tarkkailun. Keliber on esittänyt Tukesille kaivoslain mukaiseksi vakuudeksi 95 000 euroa. Tämän lisäksi Keliber on esittänyt aluehallintovirastolle ympäristöluvan mukaiseksi vakuudeksi 1 672 027 euroa alueen jälkihoidon toteuttamiseksi. Tämä vakuus asetetaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen eduksi.

Kunnalliset päätöselimet päättävät lisääntyvistä kuntainvestoinneista. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että uusi yritystoiminta lisääntyvine työpaikkoineen ja palvelujen käyttöineen tuo lisää elinvoimaa kuntatalouteen. Monipuolisempi yritysvalikoima tuo varmuutta kuntatalouteen, mikä on haluttu voimavara varsinkin talustilanteiden heilahduksissa.

Verotusasioista päättää Verohallinto.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 HELSINKI
kaivosasiat@tukes.fi

Viite

Lausuntopyyntönnö 23.9.2021, KL2019:0004

Vastaselitys Keliber Oy:n Rapasaaren kaivoshankkeen KL2018:0001 vaikutuksista Vionnevan Natura-alueeseen

Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 42 §:n nojalla Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY keskus) vastaselitystä Keliber Technology Oy:n antamaan selitykseen ELY-keskuksen lausunnosta 30 6 2021

Tukes pyytää vastaselityksessä erityisesti vastausta siihen, heikentääkö Rapasaaren kaivoshanke merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on 10.3.2021 antanut YVA yhteysviranomaiselle luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausunnon (EPOELY/677/2021) Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen Natura arvioinnista, joka kohdistuu Vionnevan Natura 2000 alueeseen (FI1000019, SAC/SPA). Lausunnossaan ELY keskus on tuonut esiin seuraavat puutteet:

- Pölyvaikutusten arvioinnin täydentäminen esitettyjen puutteiden, vaikutustavan ja perustelujen, osalta
- Aikaisemman uhanalaisia lintulajeja koskevan salassa pidettävän arvioinnin päivittäminen vastaamaan nyt kyseessä olevaa Keski Pohjanmaan litiumprovinssin laajennusta, jossa toiminnot sijoittuvat huomattavasti laajemmalle alueelle ja vaikutukset ovat pitkäkestoisempia. Arvioinnissa tulee huomioida tuoreimpien seurantojen tulokset, muutokset saalistusalueessa sekä vaikutusten pidempi kesto

Erityisesti arvioitaessa vaikutuksia Natura alueen eheyteen ja koskemattomuuteen ei arvioinnissa ole otettu huomioon muuta alueella esiintyvää arvokasta linnustoa, joka on merkittävä osa suoalueen ekologista rakennetta ja joka kytkeytyy suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin. Vaikutuksia tulee ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tarkastella myös tästä

näkökulmasta, sillä Vionneva yksi Keski Pohjanmaan tärkeimmistä lintusoista

- Arvioinnissa tulee aikaisempaan arviointiin, johon paikoin viitataan, verrattuna huomioida merkittävästi pidempi hankkeen elinkaari, jonka myötä pöly- ja meluvaikutukset voidaan katsoa varsin pitkäkestoisiksi. Hankkeen keston vaikutus tulee huomioida arvioitaessa vaikutuksia luontotyypeihin sekä erityisesti linnustoon ja alueen eheyteen.

ELY-keskus katsoi lausunnossaan, ettei puutteellisena laaditun arvioinnin vuoksi voida sulkea pois mahdollisia merkittäviä vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Jotta hankkeen vaikutuksista Vionnevan Natura alueeseen voidaan varmistua, tulee arviointia täydentää ja täydennetystä arvioinnista tulee pyytää ELY-keskuksen lausunto.

Tukesille antamassaan selityksessä Keliber Oy mm toteaa, että Natura-arviointia on täydennetty ELY-keskuksen lausunnossa esitettyjen puutteiden osalta. Tutkimuksin on arvioitu kaivoshankkeen pölyvaikutukset Natura-alueen suojeluperusteluluontotyypeille korkeintaan vähäisiksi, kun huomioidaan lievennystoimet, esim. teiden kunnossapito, nopeusrajoitukset, kastelu, rikastushiekka-alueen pinnan pitäminen kosteana, poravaunujen pölykeräysjärjestelmät ja esimurskauksen sijoittaminen rakennusten sisälle Natura-alueen eheyteen hankkeen pölyvaikutukset arvioidaan merkittävydeltään vähäisen kielteisiksi

Keliber Oy:n selityksessä ei ole vastattu ELY-keskuksen esittämiin em. puutteisiin, eikä täydennetty Natura arviointi ole tullut ELY-keskukseen uudelleen lausuttavaksi. Näin ollen ELY-keskus ei edelleenkään voi ottaa kantaa siihen, heikentääkö Rapasaaren kaivoshanke merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden vuoksi Vionneva on sisällytetty Natura 2000 verkostoon. Jotta voidaan varmistua siitä, ettei Rapasaaren kaivoshanke merkittävästi heikennä Vionnevan suojeluperusteena olevia luontoarvoja, tulee täydennetystä arvioinnista pyytää ELY keskuksen lausunto LSL 65 § mukaisesti

Luonnonsuojeluyksikön päällikön sijainen
Ylitarkastaja

Vesa-Pekka Simula

Ylitarkastaja

Johanna Kullas

Tämä asiakirja EPOELY/2141/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2141/2018 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kullas Johanna 25 10 2021 16:19

Ratkaisija Simula Vesa Pekka 25.10.2021 16:19

Länsi ja Sisä Suomen aluehallintovirasto
Ympäristölupavastuualue
Wolffintie 35, 65200 Vaasa
PL 5, 13035 AVI

Viite Lausuntopyyntö 20.12.2021, LSSAVI/10481/2021, LSSAVI/10484/2021

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Keski Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen täydennetystä Natura-arvioinnista

Länsi ja Sisä Suomen aluehallintovirasto on 20.12.2021 pyytänyt Etelä Pohjanmaan elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY-keskus) lausuntoa Keliber Technology Oy:n Keski Pohjanmaan litiumprovinssin täydennetystä Natura-arvioinnista, joka koskee Vionnevan Natura aluetta (FI1000019, SAC/SPA).

Länsi ja Sisä Suomen aluehallintovirastossa on vireillä Rapasaaren louhosta ja Päivänevan rikastamoaa koskevat ympäristölupahakemukset, joiden liitteenä on toimitettu Natura arvion täydennys Keliber Technology Oy on toimittanut Natura-arvion täydennyksen lausuntoa varten myös Etelä Pohjanmaan ELY keskukselle 15.11.2021.

ELY-keskus on 10.3.2021 antanut luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen lausunnon koskien Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen Natura arviointia Jotta hankkeen vaikutuksista Vionnevan Natura alueeseen voidaan varmistua, edellytti ELY keskus arviointia täydennettäväksi seuraavasti:

- Pölypäästöjen vaikutustapa luontotyyppeihin sekä perusteltu pölypäästöjen vaikutusarviointi.
- Uhanalaisia lintuja koskevan arvioinnin syventäminen ja salassa pidettävän raportin päivitys nykyisen hankkeen mukaiseksi. Huomioitava erityisesti uusimmat seurantatulokset, hankkeen (häiriön) kesto ja vaikutus lajiin saalistusalueilla tapahtuvien muutosten kautta.
- Muun alueella esiintyvän arvokkaan linnuston huomiointi etenkin tarkasteltaessa vaikutuksia Natura-alueen eheyteen
- Hankkeen pitkä elinkaari tulee huomioida arvioitaessa vaikutuksia luontotyyppeihin sekä erityisesti linnustoon ja alueen eheyteen.

Natura-arvioinnin täydennys

Natura arvioinnin täydennykseen sisältyy Natura arvioinnin eheystarkastelu sekä sen liitteenä olevat täydennykset

pölyvaikutuksista (liite 1) ja vaikutuksista salassa pidettäviin lajeihin (liite 2) Natura-arvioinnin eheystarkastelussa on arvioitu

1. pölypäästöjen vaikutuksia luontotyypeihin ja Natura-alueen eheyteen,
2. kaivostoiminnan vaikutuksia uhanalaisiin ja salassa pidettäviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen, ja
3. kaivostoiminnan vaikutuksia muihin arvokkaisiin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen

Pölypäästöjen vaikutus luontotyypeihin sekä Natura-alueen eheyteen

Vionnevan Natura alueen suojeluperusteina luontodirektiivin mukaisista luontotyypeistä 3160 humuspitoiset järvet ja lammet, 7110 keidassuot ja 91D0 puustoiset suot Keliberin kaivoksen hankealue sijoittuu lähimmillään reilut 300 metriä Natura-alueelta länteen. Hankealueen ja Natura alueen välissä on pölyä sitova suojametsävyöhyke. Kaivostoiminnan aikana pölypäästöjä aiheuttavat maanpoistot, avolouhosten räjäytykset, malmin ja sivukiven käsittely, liikenne, sivukiven läjitysalue sekä rikastushiekka-altaat. Suurimmat pölypäästöt aiheutuvat yleensä kuljetuksista. Pölyäminen voi vaikuttaa kasvillisuuteen suoraan erityisesti tukkimalla lehtien ilmarakoja tai pölylaskeuman seurauksena pölyn sisältämät aineet, kuten erilaiset metallit, voivat kertyä sammaliin ja karikkeeseen. Pöly voi vaikuttaa kasveihin epäsuorasti heikentämällä niiden kasvuoloja ja aiheuttamalla esimerkiksi kasvun hidastumista. Metallikuormituksen aiheuttamat muutokset maaperässä voivat edelleen johtaa vesien laadun tai maaperän kasvuolosuhteiden heikentymiseen. Vesistöissä vedenpinnalle laskeutunut kelluva pöly voi teoriassa heikentää vesikasvien valonsaantia ja sedimentoituessaan pöly voi aiheuttaa liettymistä.

Tiestön pölyämistä rajoitetaan teiden kunnossapidolla, nopeusrajoitusten avulla ja kastelulla. Pölyn leviämistä kaivosalueelta ympäristöön rajoitetaan myös useiden muiden toimenpiteiden avulla, kuten pitämällä rikastushiekka alueen pinta kosteana, poravaunujen pölynkeräysjärjestelmällä ja sijoittamalla esimurskauksen laitteet rakennuksen sisälle. Kun huomioidaan lievennystoimet, on hankkeen pölypäästöjen vaikutukset arvioitu keidassoiden ja puustoisten soiden luontotyypeille vähäisiksi. Humuspitoisten järvien ja lampien luontotyypille ei ole arvioitu aiheutuvan vaikutuksia.

Pölyämistä lieventävät toimenpiteet huomioiden ei kaivoshankkeesta aiheutuvien pölyvaikutusten tai yhteisvaikutusten turvetuotannon kanssa arvioida muuttavan Vionnevan Natura alueen ekologista rakennetta tai toimintaa. Hankkeen pölyvaikutusten merkittävyys Natura alueen eheyteen on arvioitu vähäisen kielteiseksi toiminnan arvioidun keston pidentymisestä huolimatta.

Kaivostoiminnan vaikutukset uhanalaisiin ja salassa pidettäviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen

Arviointi sisältää salassa pidettävät lintudirektiivin liitteen I lajit, jotka ovat maakotka, sääksi ja muuttohaukka. Arviointi koskee tilannetta, jossa rikastamon sijaitsee Päivänevan alueella, Syväjärven ja Rapasaaren louhosalueiden läheisyydessä, ja litiumhydroksidin tuotantokapasiteetti on 15 000 tonnia vuodessa.

Suurimmat *maakotkaan* kohdistuvat vaikutukset aiheutuisivat Rapasaaren louhoksen ja Päivänevan rikastamon rakentamisen ja toiminnan aikaisista häiriöistä saalistusreviirille Häiriöt reviirille aiheutuvat melusta sekä ihmisten ja koneiden liikkeestä. Todennäköisesti kotkat eivät kykenisi saalistamaan aiempaan tapaan toiminta-alueilla, joissa olosuhteet muuttuvat suuresti. Lisäksi elinympäristömuutoksilla ja häiriötekijöillä voi olla vaikutusta kotkien saaliseläimien runsauteen ja niiden käyttäytymiseen toiminta-alueiden lähiympäristössä. Koiraan lentopaikannusten perusteella voidaan arvioida, että noin 10–20 % reviirin saalistusalueesta tulisi korvata. Karttataarkastelun perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että reviirille löytyisi tämän verran korvaavia saalistusalueita esimerkiksi Vionnevan pohjoisosassa sekä Vionnevan itä ja eteläpuolella. Lisäksi hankkeen aikana tehtävä haaskaruokinta tulisi kompensoimaan saalistusalueen menetystä talvella ja pesimäkauden alussa. Haaskaruokinnan on todettu parantavan parin pesimämenestystä

Kurkisalon tekopesän rakentamisella on onnistuttu kasvattamaan etäisyyttä hankealueeseen. Se on todennäköisin kotkan pesimäpaikaksi myös lähitulevaisuudessa. Etäisyys Kurkisalon pesäpaikan ja toiminta-alueiden välillä voidaan katsoa riittäväksi ehkäisemään suorat häiriövaikutukset. Huomioiden suojelutoimet arvioidaan, että kaivoshankkeesta ei aiheudu merkittäviksi katsottavia vaikutuksia maakotkareviirin suotuisalle suojelutasolle ja maakotkaan kohdistuvien vaikutusten arvioidaan olevan korkeintaan kohtalaisia.

Sääksen osalta hanke voisi lähinnä meluvaikutuksen kautta heikentää Vionnevan uudelleen asuttamisen todennäköisyyttä, etenkin Natura alueen länsilaidalla. Lisäksi maakotkan pesä Vionnevan kaakkoiskulmalla voi vähentää sillä suunnalla alueen houkuttelevuutta sääksen pesinnälle. Koska pesinnästä Vionnevan Natura-alueella muutenkaan ei ole merkkejä pitkään aikaan, katsotaan, ettei lajiin kohdistu hankkeesta vaikutuksia. Natura-alueen houkuttelevuutta sääkselle voitaisiin lisätä tekopesillä.

Muuttohaukan vuoden 2016 pesimäpaikka sijaitsee noin 2,2 km etäisyydellä Rapasaaren louhosalueesta. Melumallinnuksen mukaan Vionnevan rimmikkoalueille kohdistuu räjäytysten yhteydessä pienempi meluvaikutus, kuin kirjallisuudessa esitetyt melutasot muuttohaukalle.

havaituille käyttäytymisvasteille. Lajin käyttäytymisessä on havaittu yksilöiden välistä vaihtelua, joten heikentäviä vaikutuksia lajin esiintymiseen Vionnevalle ei voida täysin pois sulkea. Näistä syistä hankkeen vaikutukset muuttohaukkaan arvioidaan enimmillään kohtalaisiksi.

Maakotkan kohdalla on jo aiemmin esitetty toteutuneita ja suunniteltuja suojelutoimenpiteitä. Kaikkien kolmen päiväpetolintulajin kohdalla muuna *lieventämistoimenpiteenä* voi tulla kyseeseen louhinnan rajoittaminen pesimäajan herkimmän vaiheen aikana, mikäli saatavat kokemukset sellaiseen viittaisivat. Kuten maakotkalla, myös sääksen ja muuttohaukan kohdalla tekopesiä rakentamalla voidaan pyrkiä ohjaamaan reviirit kauemmas häiriöalueista.

Hankkeen vaikutuksia maakotkan, sääksen ja muuttohaukan kohdalla tullaan seuraamaan. *Seurannan* tarkoituksena on selvittää vaikutuksia sekä tuoda esille mahdollisten lieventämistoimenpiteiden tarpeen. Tulokset raportoidaan vuosittain noin viiden ensimmäisen seurantavuoden ajan, minkä jälkeen seurannoista raportoidaan viiden vuoden välein hankkeen elinkaaren ajan.

Loppupäätelmänä hankkeen laajennuksen vaikutukset maakotkaan, sääkseen ja muuttohaukkaan arvioidaan olevan korkeintaan kohtalaisia, eikä hanke uhkaa näiden lajien reviirien elinkelpoisuutta huomioituna maakotkan kohdalla jo tehdyt ja jatkossakin tehtävät lieventämis- ja suojelutoimenpiteet.

Kaivostoiminnan vaikutukset muihin arvokkaisiin Natura alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen

Keliberin kaivoshankkeelle laaditun pölymallinnuksen mukaan pölyvaikutukset ovat suurimmillaan, kun Rapasaaren kaivosalueella louhinta on puolivälissä ja malmi kuljetetaan Päivänevan rikastamolle. Sivukivi viedään Rapasaaren sivukivialueelle. Mallinnuksen perusteella kaivokselta leviävien PM10-hiukkasten pitoisuus vuosikeskiarvona arvioituna jäisi tässäkin tilanteessa Vionnevan Natura-alueella alhaiseksi (alle 1 µg/m³) valtaosan pölystä jäädessä toiminta-alueille. Pölyä arvioidaan leviävän Natura alueen pohjoispuoliskon länsiosaan ainoastaan satunnaisesti sen leviämislle poikkeuksellisen suotuisissa olosuhteissa. Suurin osa pölypäästöistä on hiukkaskooltaan mallinnettua hiukkaspäästöä suurempaa ja niiden leviämisalue on huomattavasti pienempi, joten todellisuudessa vaikutus on todennäköisesti vielä vähäisempi. Hankkeen pidemmällä elinkaarella ei siten arvioida olevan merkittäviä suoria tai epäsuoria vaikutuksia Vionnevan luontotyyppeihin ja sitä kautta uhanalaisten ja salassa pidettävien lintulajien lisäksi suojeluperusteena olevaan muuhun arvokkaaseen linnustoon. Pölyämisen aiheuttamat vaikutukset muuhun arvokkaaseen linnustoon arvioidaan merkityksettömiksi tai enintään vähäisiksi.

Kaivostoiminnan aiheuttama melu on suurimmillaan, kun Syväjärven kaivostoiminta on päättymässä ja Rapasaaren kaivoksen avolouhinta käynnistyy. Lisäksi Päivänevan rikastamo on toiminnassa. Meluselvityksessä on arvioitu meluvaikutuksia niin päivä kuin yöaikaan sekä yhteisvaikutuksia Natura-alueen lähistöllä sijaitsevan turvetuotannon kanssa. Mallinnustulokset vastaavat räjäytysmelun maksimiäänitasoja lukuun ottamatta päivä- ja yöaikaisia keskiäänitasoja, eivätkä melulle esitetyt raja-arvot ylity. Räjäytysten maksimiäänitasot voivat nousta Natura alueella yli tason 75 dB (A) Kovimmillaan räjäytykset voivatkin aiheuttaa vähäistä häiriötä Vionnevilla esiintyvien lintujen pesintään erityisesti ensimmäisten toimintavuosien aikana. Paikkalintujen ja pesäpaikkauskollisten lintujen kohdalla on pystytty osoittamaan niiden jossakin määrin sopeutuvan ääniin. Tätä voidaan tukea tekemällä räjäytyksistä linnuille hyvin ennakoitavia, mikä tarkoittaa, että räjäytykset tehdään samaan aikaan päivästä ja niitä ennakoiti varoitusaäni.

Hankkeen alkuperäistä arviota pidemmällä elinkaarella ei arvioida olevan melun osalta merkittäviä suoria tai epäsuoria vaikutuksia uhanalaisten ja salassa pidettävien lintulajien lisäksi Natura-alueen suojeluperusteena olevaan muuhun arvokkaaseen linnustoon, vaan vaikutuksia voidaan pitää merkityksettöminä tai enintään vähäisinä. Meluhaitta pienenee edelleen, kun toiminta Syväjärvellä on päättynyt ja toiminta Rapasaarella siirtyy syvemmälle maan alle.

Muihin suojeluperusteena oleviin arvokkaisiin lintulajeihin kohdistuvien mahdollisten vähäisesti kielteisten vaikutusten ei arvioida uhkaavan Natura alueen eheyttä

Arvioinnin johtopäätökset

Arvioinnin mukaan Keliberin kaivoshankkeen elinkaaren aikana (16 vuotta) ei katsota aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Vionnevan Natura alueen eheyteen eikä sen suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin tai lajiin yksinään eikä vähäisiä tai kohtalaisia vaikutuksia moneen luontotyyppiin tai lajiin yhdessä, mikä voisi vaikuttaa alueen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan kokonaisuutena. Vaikutuksia ei myöskään arvioida kohdistuvan alueen hydrologiaan tai tavanomaisiin lajeihin ja tätä kautta välillisesti suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin ja/tai lajeihin.

ELY keskuksen lausunto

Arvioinnin asianmukaisuus

Täydennetyssä arvioinnissa on tarkasteltu Rapasaaren kaivoksen ja Päivänevan rikastamon pölypäästöjä aiheuttavia toimintoja, pölyn leviämistä sekä suoria ja epäsuoria vaikutustapoja Natura-alueella. Pölypäästöjen vaikutusta on arvioitu Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja linnustoon, Natura-alueen eheyteen sekä

yhteisvaikutuksina turvetuotannon kanssa. ELY keskus katsoo, että pölypäästöjen vaikutuksia sekä vaikutusten lieventämiskeinoja on täydennetyssä arvioinnissa tarkasteltu asianmukaisesti. Arviointi on esitetty perustellusti huomioiden hankkeen pidentynyt elinkaari

Uhanalaisia päiväpetolintuja, maakotkaa, sääkseä ja muuttohaukkaa, koskevaa arviointia on päivitetty nykyisen hankkeen mukaiseksi. Arvioinnissa on huomioitu uusimmat seurantatulokset, hankkeen pidempi kesto ja vaikutukset lajeihin sekä saalistusalueilla tapahtuvien muutosten että häiriötekijöiden kautta ELY-keskus pitää uhanalaisia petolintuja koskevaa tarkastelua kattavana ja arviointia asianmukaisena

Täydennetyssä arvioinnissa on mukana tarkastelu kaivostoiminnan vaikutuksista muihin arvokkaisiin Natura alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin sekä Natura-alueen eheyteen hankkeen alkuperäistä arviointia pidempään elinkaareen nähden Arviointi jää kuitenkin lintulajien osalta varsin suppeaksi ja johtopäätöksiltään vaikeaselkoiseksi ilman, että palaa alkuperäiseen arviointiin. Arviointia voidaan kuitenkin pitää jossain määrin riittävänä täydennyksenä aikaisempiin arviointeihin.

Vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin

Pölyämistä lieventävät toimenpiteet huomioiden on hankkeen pölypäästöjen vaikutukset arvioitu keidassoiden ja puustoisten soiden luontotyypeille vähäisiksi. Humuspitoisten järvien ja lampien luontotyypille ei ole arvioitu aiheutuvan vaikutuksia Pölyvaikutusten, yhteisvaikutukset mukaan lukien, ei arvioida muuttavan Vionnevan Natura alueen ekologista rakennetta tai toimintaa Hankkeen pölyvaikutusten merkittävyys Natura-alueen eheyteen on niin ikään arvioitu vähäisen kielteiseksi toiminnan arvioidun keston pidentymisestä huolimatta ELY-keskus pitää arvioinnin johtopäätöstä, joka tukeutuu aktiiviseen pölyntorjuntaan, perusteltuna.

ELY-keskus yhtyy raportissa esitettyyn arvioon, jonka mukaan uhanalaisiin päiväpetolintuihin kohdistuu korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia, kun huomioidaan jo tehdyt ja suunnitellut lieventämis ja suojelutoimenpiteet. Jokseenkin oikeana voidaan pitää myös arviointia, jonka mukaan Natura-alueen suojeluperusteena olevaan muuhun arvokkaaseen linnustoon kohdistuu merkityksettöminä tai enintään vähäisiä vaikutuksia, ja nämä mahdolliset vähäisesti kielteiset vaikutukset eivät uhkaa Natura-alueen eheyttä. Vaikutusten lieventämiseksi ja seurannaksi laadittua suunnitelmaa on kuitenkin välttämätöntä noudattaa, jotta vaikutukset eivät muodostuisi merkittäviksi erityisesti maakotkan osalta tai useamman lintulajin taantumisen kautta alueen eheyteen Arvioinnin mukaan seurannan tulokset raportoidaan vuosittain noin viiden ensimmäisen seurantavuoden ajan, minkä jälkeen seurannoista raportoidaan viiden

vuoden välein hankkeen elinkaaren ajan. Räjähdyksistä aiheutuvan melun on arvioitu olevan suurimmillaan, kun kaivostoimintaa on sekä Syväjärvellä (loppuvaiheessa) että Rapasaassa (toiminta alkaa) YVA-selostuksen VE2 tilanne 2 mukaisesti Mahdollisten aikatauluissa tapahtuvien muutosten vuoksi ELY-keskus katsoo, että seurannan tulosten vuosittaisista raportointia tulee jatkaa, kunnes YVA-selostuksen VE2:n mukainen tilanne 2 on ohi, kuitenkin vähintään 5 vuotta. Mikäli havaitaan arvioinnista poikkeavia vaikutuksia lintujen, erityisesti maakotkan, käyttäytymisessä tai elinmahdollisuuksissa Natura-alueella, on reagoitava välittömästi tilanteen korjaamiseksi.

Arvioinnin johtopäätöksenä Keliberin kaivoshankkeen elinkaaren aikana ei katsota aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Vionnevan Natura alueen eheyteen eikä sen suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin tai lajiin yksinään eikä vähäisiä tai kohtalaisia vaikutuksia moneen luontotyyppiin tai lajiin yhdessä, mikä voisi vaikuttaa alueen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan kokonaisuutena. Vaikutuksia ei myöskään arvioida kohdistuvan alueen hydrologiaan tai tavanomaisiin lajeihin ja tätä kautta välillisesti suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin. Arvioinnin johtopäätöksiä voidaan pitää perusteltuina Merkittävää vähäisemmät vaikutukset edellyttävät kuitenkin edellä kuvattuja toimia pöly ja meluvaikutusten lieventämiseksi sekä toimenpiteiden toimivuuden ja hankkeen vaikutusten aktiivista seuranta.

Johtopäätökset

ELY-keskus katsoo, ettei Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin laajennuksen toteuttaminen todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden perusteella Vionnevan alue on valittu Natura 2000 -verkostoon. Tähän johtopäätökseen voidaan annetun arvioinnin perusteella päätyä vain, mikäli hankkeen toiminnan aikana toteutetaan arviointiraportissa esitetyjä lieventäviä toimia ja vaikutusten seuranta. Lieventäviä toimenpiteitä ovat:

- Pölyntorjunta
- Meluvaikutuksia lieventävät läjitysalueet ja räjäytyksiä ennakoiva merkkiääni
- Louhinnan rajoittaminen pesinnän aikana, mikäli siihen on seurannan perusteella aihetta
- Saalistusalueen menetystä korvaava keinoruokinta

Vuosittain raportoitavaa seuranta tulee jatkaa voimakkaimman meluvaiheen yli (VE2, tilanne 2), kuitenkin vähintään 5 vuotta. Mikäli hankkeen vaikutusten seurannan aikana havaitaan arvioinnista poikkeavia vaikutuksia, on tilanteen korjaamiseksi reagoitava välittömästi

Luonnonsuojeluyksikön päällikkö

Leena Rinkineva Kantola

Ylitarkastaja

Johanna Kullas

TIEDOKSI

Keliber Technology Oy
Tukes
Metsähallitus

Tämä asiakirja EPOELY/677/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/677/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kullas Johanna 28 01 2022 13:21

Ratkaisija Rinkineva Kantola Leena 28.01.2022 13:27

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettua aluetta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 29.4.2022.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Vaasan hallinto-oikeus

Käyntiosoite:

Korsholmanpuistikko 43
4. krs

Postiosoite:

PL 204
65101 Vaasa

Puhelin:

Kirjaamo 029 56 42780

Faksi:

029 56 42760

Sähköposti:

vaasa.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Puhelinvaihde:

029 56 42611

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.